

„Vlastenectví je láska k vlastnímu národu, nikoli nenávisť k jiným.“

Tomáš Garrigue Masaryk

Národnostní menšiny v Moravskoslezském kraji a jejich organizace

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Krajský úřad

Odbor kultury a památkové péče

Národnostní menšiny v Moravskoslezském kraji
a jejich organizace

Ostrava 2020

Obsah

Úvodní slovo náměstka hejtmána kraje	1
Úvodní slovo předsedkyně Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva Moravskoslezského kraje	3
Výbor pro národnostní menšiny	4
Národnostní menšiny na území Moravskoslezského kraje	5
Maďarská národnostní menšina	8
Svaz Maďarů žijících v českých zemích - Cseh- és Morvaország Magyarok Szövetsége, z. s.	9
Německá národnostní menšina	12
SLEZSKÝ NĚMECKÝ SPOLEK z.s.	14
Polská národnostní menšina	17
Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín	18
Kongres Poláků v České republice, z. s.	24
Polský kulturně-osvětový svaz v České republice z.s.....	27
Sdružení přátel polské knihy, z.s.....	30
Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w RC - Sdružení polské mládeže v ČR, z.s.	32
Romská národnostní menšina	37
Občanské sdružení Sdružení Romů Severní Moravy z.s.	38
Společenství Romů na Moravě Romano jekhetaniben pre Morava.....	40
Řecká národnostní menšina.....	42
ASOCIACE ŘECKÝCH OBCÍ V ČESKÉ REPUBLICE, z.s.	43
Slovenská národnostní menšina	46
Obec Slovákov v Českej republike, z.s.....	47
Vietnamská národnostní menšina	50
Vietnamský spolek Moravskoslezského kraje a Ostravy, z.s.	53

Úvodní slovo náměstka

Vážení přátelé,

otevíváte elektronickou publikaci, která na následujících stránkách se Vám snaží přiblížit historii i současnost příslušníků jednotlivých národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje i jejich organizací. Znalost národnostního složení obyvatelstva je nezbytná pro utváření sociální politiky (národnostní, jazykové, integrační) a je předpokladem pro uznávání národnostních menšin žijících na území nejenom kraje, ale také České republiky a práv z jejich postavení vyplývajících.

Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje je etnicky různorodé. Na jeho území žijí kromě osob s národností českou, moravskou, nebo slezskou, také obyvatelé hlásící se k národnostem polské, řecké, slovenské, krajinské, vietnamské, ale také německé, romské, ruské, maďarské a bulharské. Pro navzájem přínosné soužití, kdy se z původního „cizince“ stává „našinec“, je důležitá vzájemná komunikace, naslouchání, respektování názorových odlišností, a to včetně kulturních zvyklostí při současném dodržování platných zákonů a norem. Tímto způsobem se můžeme vyhnout nebezpečnému zobecňování, zjednodušování či neporozumění. Je důležité, aby všechny národnostní menšiny se setkávaly, udržovaly pospolitost, nezapomínaly na své zvyky, svůj rodný jazyk, ale také se zapojily do činnosti našeho kraje.

Proto Moravskoslezský kraj zřídil již první Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva Moravskoslezského kraje dne 12.2.2001. Hlavní náplní činnosti Výboru bylo a je řešení problematiky národnostních menšin žijících na území kraje, hájení jejich práv a vytváření prostoru k prosazování zájmů a potřeb národnostních menšin.

Touto cestou chci poděkovat všem spolkům, organizacím i školám, které se zabývají problematikou národnostních menšin a snaží se nám přiblížit svoje zvyky, kulturu a jazyk tak, abychom pochopili, z jakého historického kontextu pocházejí, jaké mají kulturní tradice a zvyklosti, gastronomii, lidové obyčeje. Tímto přispívají k obohacení kulturního a vzdělanostního života v našem kraji. Společné soužití nás všechny navzájem obohacuje, spojuje, pomáhá nám vnímat i určité rozmanitosti, a to i v dnešní neklidné době.

Byl bych rovněž rád, kdyby se prostřednictvím našeho díla podařilo vzbudit zájem a zvědavost u těch, kteří nad tématem národnostních menšin doposud neměli příležitost a čas se hlouběji se zamyslet.

Jsem přesvědčen, že tato elektronická publikace přispěje ke vzájemnému pochopení všech národnostních menšin žijících v našem kraji.

Mgr. et Mgr. Lukáš Curylo

1. náměstek hejtmána

Moravskoslezského kraje

Úvodní slovo předsedkyně Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva Moravskoslezského kraje

Vážení přátelé,

Sborník, se kterým se můžete seznámit na webových stránkách Moravskoslezského kraje, odboru kultury je výsledkem několikaletého úsilí práce zástupců organizací sdružující příslušníky národnostních menšin Moravskoslezského kraje, členů Výborů pro národnostní menšiny Zastupitelstva Moravskoslezského kraje, a také pracovníkům Odboru sociálních věcí a Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Moravskoslezského kraje.

Jde o sborník, který se snaží shrnout činnost sdružení a spolků, které pracují s národnostními menšinami v rámci Moravskoslezského kraje, a poukázat na jejich zvyky, kulturu, tradici, ale také jejich zapojení do společenského života.

Jsem přesvědčena, že svým obsahem může být sborník nápomocen i studentům zabývajícím se problematikou národnostních menšin, tak také může uspokojit zájemce o zevrubné informace týkající se aktivit občanských spolků a národnostních menšin, ale rovněž může zdůraznit smysl udržování povědomí o kulturních zvyklostech, tradicích jiných národností, které v Moravskoslezském kraji žijí a mohou obohatit druhé a také hledat odpovědi, co nás vzájemně spojuje. Věřím, že zejména v době, která se zabývá otázkami přistěhovalectví a jejich segregace do společnosti, nás zároveň vede k zamýšlení nad významem přibližování a soužití více či méně odlišných kultur, přispěje ke vzájemnému porozumění a pochopení jejich zvyklostí, která pramení z jejich historie a tradic.

Touto cestou bych chtěla poděkovat všem, kteří se na vzniku sborníku podíleli, také všem členům Zastupitelstva Moravskoslezského kraje a zejména úředníkům z odboru sociálních věcí a odboru kultury a památkové péče krajského úřadu.

Ing. Dana Forišková, Ph.D.

*předsedkyně Výboru pro národnostní menšiny
Zastupitelstva Moravskoslezského kraje*

Výbor pro národnostní menšiny

Historicky první Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva Moravskoslezského kraje byl ustanoven na druhém zasedání Zastupitelstva dne 12. 2. 2001 usnesením č. 6/2. Výbor je zřizován na základě ustanovení § 76 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů. Hlavní náplní činnosti Výboru je řešení problematiky národnostních menšin žijících na území kraje, hájení jejich práv a vytváření prostoru k prosazování zájmů a potřeb národnostních menšin. Vzhledem k četnému zastoupení národnostních menšin v Moravskoslezském kraji zřizuje Zastupitelstvo Moravskoslezského kraje Výbor pro národnostní menšiny v rámci každého volebního období.

Stávající Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva Moravskoslezského kraje byl ustanoven na jednání Zastupitelstva Moravskoslezského kraje dne 10. listopadu 2016 usnesením č. 1/20, předsedkyní Výboru je Ing. Dana Forišková, Ph.D. Usnesením č. 7/659 ze dne 14. března 2018 proběhla změna počtu členů Výboru z 15 na 17 a změna jeho složení. Výbor každoročně uskutečňuje přibližně deset jednání. Ve Výboru jsou zastoupeni reprezentanti politických klubů, kteří jsou zainteresováni v problematice národnostních menšin, popřípadě kteří jsou přímo příslušníky některých z menšin žijících na území kraje. Z hlediska národnostního je nejvíc zastoupena polská národnostní menšina.

Každoročně Výbor doporučuje ke schválení orgánům kraje žádosti o finanční podporu organizací realizující aktivity ve prospěch národnostních menšin v rámci dotačního programu vyhlášeného Moravskoslezským krajem, který je zaměřen na podporu aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území kraje. Taktéž projednává přípravu tohoto dotačního programu na další rok.

Výbor pravidelně zve na svá jednání zástupce jednotlivých národnostních menšin a zástupce odboru cizinecké policie. V rámci těchto jednání zástupci jednotlivých národnostních menšin prezentují svoji činnost a diskutují se členy výboru potřebnost dalších aktivit na území kraje. Zástupce odboru cizinecké policie na jednání Výboru podává informace aktivitách Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje. Na jednání výboru jsou zváni také zástupci obcí, na jejichž území národnostní menšiny žijí a zástupci jednotlivých institucí, kteří se zástupci národnostních menšin při různých příležitostech spolupracují a také zástupci nestátních neziskových organizací, kteří se problematice národnostních menšin věnují. Výbor pravidelně navštěvuje organizace realizující aktivity ve prospěch národnostních menšin přímo v místě jejich působení.

Na území Moravskoslezského kraje je zřízen Výbor pro národnostní menšiny v následujících obcích: Albrechtice u Českého Těšína, Milíkov, Karviná, Hrádek, Mosty u Jablunkova, Orlová, Těrlicko, Český Těšín, Dolní Lomná, Jablunkov, Písečná, Písek, Chotěbuz, Bocanovice, Malá Štáhle, Bukovec, Bystrice, Hnojník, Horní Suchá, Horní Lomná, Komorní Lhotka, Košariska, Kravaře, Návsí, Nýdek, Petrovice u Karviné, Ropice, Řeka, Smilovice, Stonava, Stráž, Třanovice, Třinec, Vendryně, Vělopolí.

Národnostní menšiny na území Moravskoslezského kraje

Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje je etnicky dosti různorodé. Na jeho území žijí krom osob s národností českou, moravskou či slezskou také obyvatelé hlásící se k národnosti bulharské, maďarské, německé, polské, romské, ruské, řecké, slovenské, ukrajinské či vietnamské. Mezi nejpočetnější národnostní menšiny žijící na území Moravskoslezského kraje patří menšina polská, slovenská a vietnamská.

Moravskoslezský kraj od roku 2007 každoročně vyhlašuje dotační program zaměřený na podporu aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje. Účelem realizace vyhlášeného dotačního programu je podpořit činnosti zaměřené na udržení aktivit a tradic příslušníků národnostních menšin, které realizují organizace vykonávající činnost ve prospěch příslušníků národnostních menšin žijících na území kraje.

V roce 2020 jsou organizace zajišťující aktivity pro příslušníky národnostních menšin podpořeny v rámci dotačního programu vyhlašovaného na podporu aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje finanční částkou ve výši 1.650.000 Kč.

V rámci tohoto dotačního programu budou poskytovány peněžní prostředky na podporu projektů zaměřených na:

- **Umělecké aktivity s národnostní tematikou**
  - festivaly a přehlídky regionálního významu
  - významné koncerty a představení
- **Kulturně – vzdělávací a výchovné aktivity**
  - multikulturní a integrační výchovně – vzdělávací aktivity
  - odborné semináře, konference a přednášky s národnostní tematikou
  - podpora aktivit zaměřených na připomenutí událostí historického významu ve vztahu k národnostním menšinám

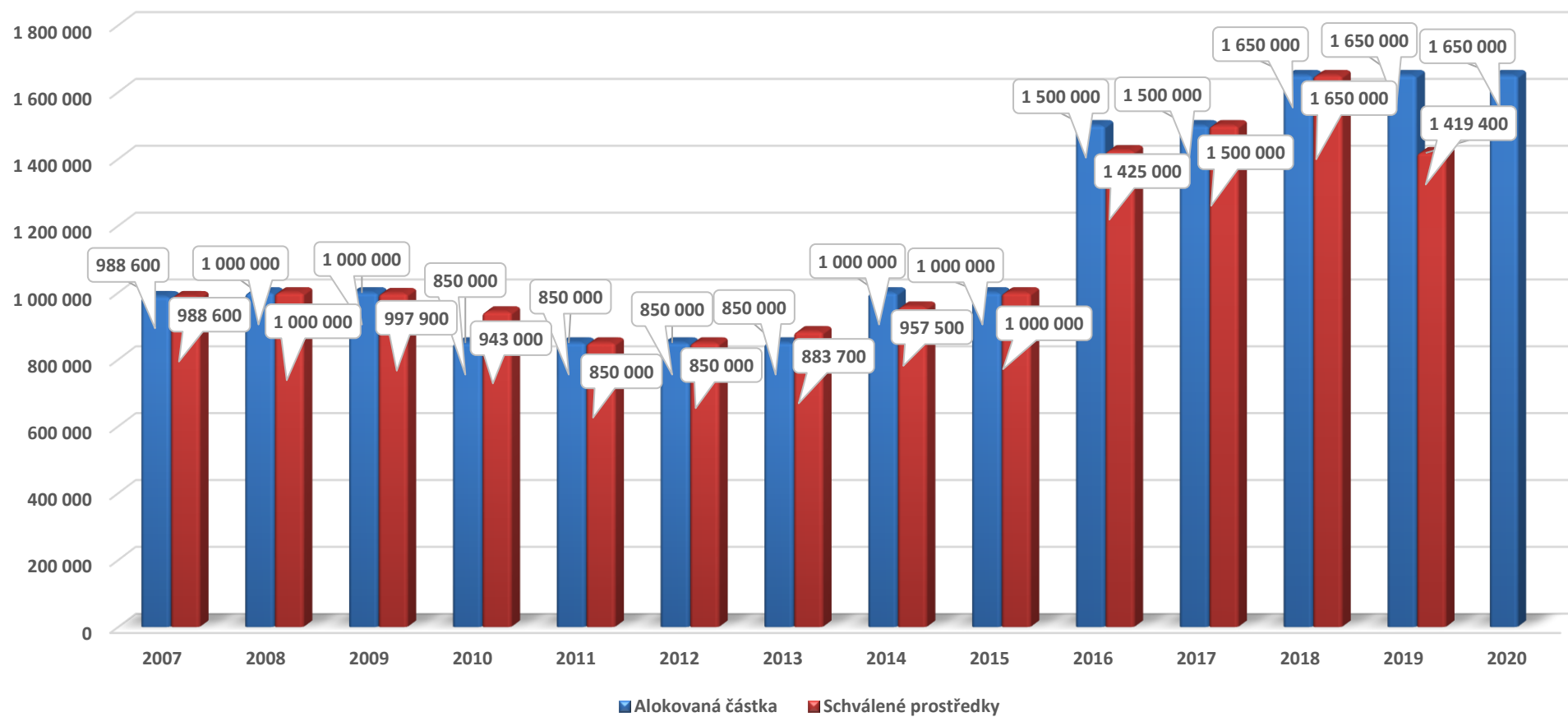
Organizace zajišťující aktivity pro příslušníky národnostních menšin bývají Moravskoslezským krajem dále podpořeny v rámci:

- programu „Soutěže, festivaly a aktivity v oblasti kultury“
- programu „Kulturní akce krajského a nadregionálního významu“
- Programu podpory aktivit v oblasti kultury

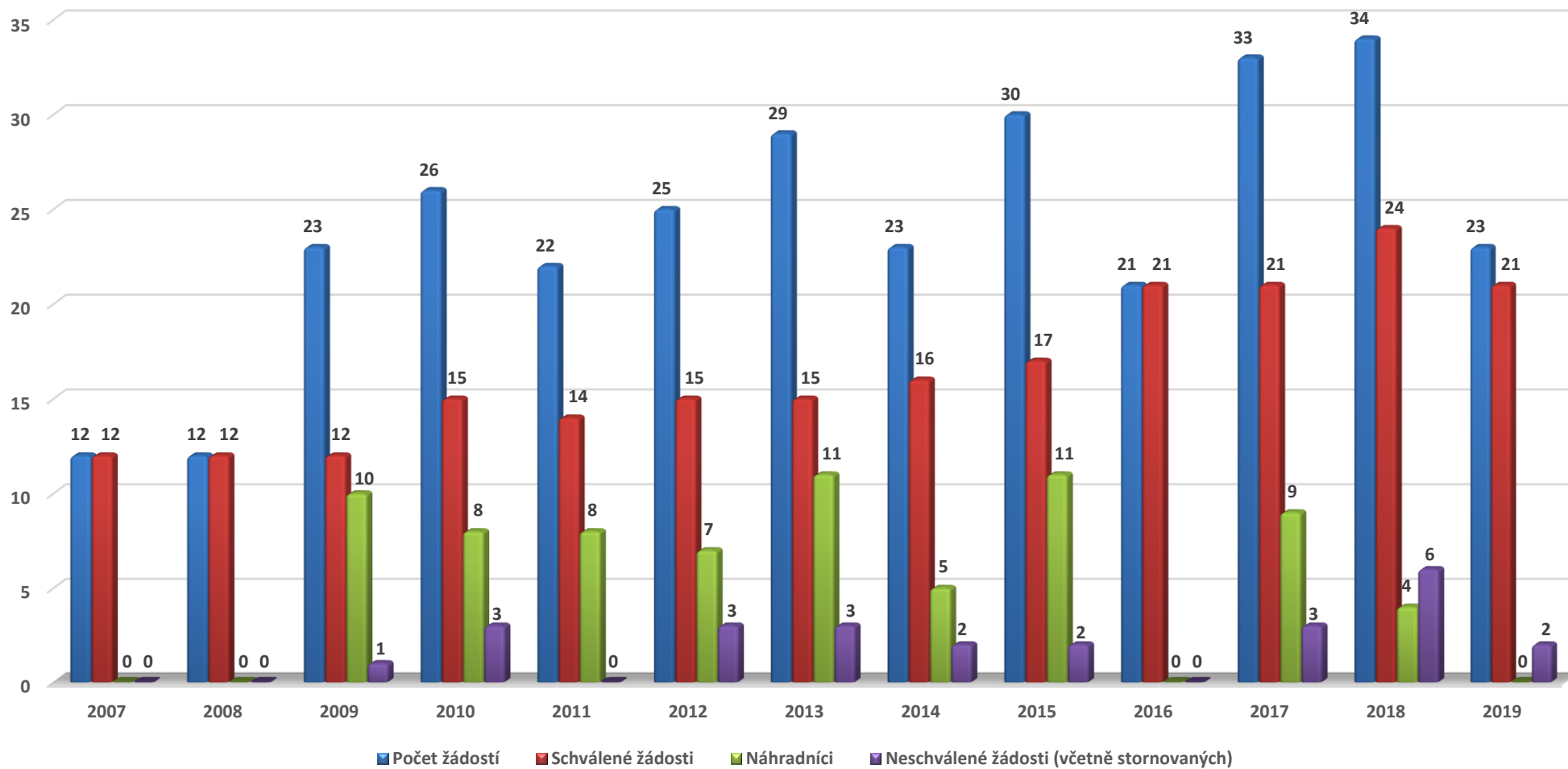
Žadatelé působící na území Moravskoslezského kraje jsou také pravidelně podpořeni v rámci dotačního programu „Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků“ vyhlašovaného Úřadem vlády České republiky.

Sborník organizací vykonávajících činnost ve prospěch příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje obsahuje výčet největších organizací, které pravidelně žádají o dotaci v rámci Programu podpory aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje. Sborník byl dále doplněn o Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín.

Alokované a schválné finanční prostředky v rámci Programu podpory aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje v letech 2007 - 2020

Struktura žádostí v rámci Programu podpory aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje v letech 2007 - 2019

Maďarská národnostní menšina

Při prvním sčítání lidu po založení Československé republiky se k maďarské národnosti v českých zemích přihlásilo cca 7 tisíc občanů. Jejich počet se výrazně zvýšil po II. světové válce, kdy na základě tzv. Benešových dekretů bylo deportováno cca 46 tisíc osob maďarské národnosti z jižního Slovenska na české území. Jistá část těchto osob se v roce 1947 vrátila zpět, ale přesto tady většina zůstala. Další velká vlna příchozích Maďarů nastala v padesátých letech minulého století, kdy na vesnicích probíhala tzv. kolektivizace. Díky tomuto aktu mnoho osob, do té doby působících v zemědělství, přišlo o živobytí a tak hledalo uplatnění jinde. V té době se do Moravskoslezského kraje, především díky rozmachu těžkého průmyslu v tomto kraji, dostala nejpočetnější skupina Maďarů. Lidé zde mimo pracovních příležitostí získali také bydlení, kam za nimi přicházeli i další rodinní příslušníci, manželky a děti. Na příliv Maďarů měla velký podíl povinná vojenská služba, kde to fungovalo tak, že vojáci z českých území byli odváděni sloužit na Slovensko a opačně. Díky této výměně mnoho vojáků maďarské národnosti navázalo známost a uzavřelo manželství s českými ženami a ve většině případů se také v českých zemích usadili. Další část tvořili maďarští studenti na českých univerzitách, kteří dopadli podobně jako již zmíněni vojáci. Je třeba ale připomenout, že cca 85 % tehdejších i nyní žijících občanů maďarské národnosti v žijících v České republice pochází ze Slovenska. V rámci České republiky žije nejpočetnější maďarská menšina právě v Moravskoslezském kraji.

Svaz Maďarů žijících v českých zemích - Cseh- és Morvaország Magyarok Szövetsége, z. s.

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Anna Rákóczi
předsedkyně

ROK VZNIKU

1990

IČO

00196797

SÍDLO

K Botiči 409/2
101 00 Praha-Vršovice

KONTAKTY

Kancelář Ústředí:

PhDr. Adrienn Tarics

Telefon

+420 271 746 932

+420 777 944 650

E-mail

csmmsz@volny.cz

Webové stránky

www.csmmsz.org

Předsedkyně:

Anna Rákóczi

Telefon

+420 602 872 345

+420 605 573 348

E-mail

annarakoczil@gmail.com

O ORGANIZACI

Svaz Maďarů žijících v českých zemích byl založen 24. února 1990 v Praze, kde již 29 let působí. Je zároveň největší civilní organizací v České republice, která zastupuje zájmy zde žijící maďarské národnostní menšiny. Pod zaštitěním Ústředí Svazu Maďarů v současné době působí pobočné spolky Praze, Brně, Lovosicích, Karlových Varech, Teplicích, Plzni, a v Olomouci, který je podřízen pobočnému spolku v Ostravě. Cílem a posláním organizace je dle svých možností a schopností zabezpečit pro své členy uchování a rozvíjení mateřského jazyka, národní a kulturní identity a napomáhání vzájemných česko-maďarských vztahů. Činnost organizace je podřizována Stanovám, které určují periodicitu volebního období, strukturu jak pro Ústředí Svazu, tak pro jednotlivé pobočné spolky. Volební období je tříleté, členské schůze pobočných spolků probíhají každoročně a Předsednictvo Ústředí Svazu se schází minimálně třikrát ročně. V České republice organizace zastupuje maďarskou národnostní menšinu v orgánech jako je Rada vlády ČR pro národnostní menšiny, dále ve Výboru pro spolupráci s místními samosprávami a dále také v Dotačním výboru. Od roku 2002 je členem Západoevropského svazu Maďarů, který má sídlo ve Stockholmu ve Švédsku a od založení v roce 2011 je členem Rady maďarské diaspory při vládě Maďarska. V říjnu roku 2010 organizace obdržela významné ocenění od premiéra maďarské vlády za činnost vykonávanou ve prospěch maďarské národnostní menšiny v České republice, v červnu roku 2016 pak ocenění EX LIBRIS. Ústředí Svazu od roku 1993 vydává národnostní časopis Prágai Tükör (Pražské zrcadlo), které vychází 6x za rok v nákladu 1000 kusů. Členství v organizaci se zakládá na písemných přihláškách, členský příspěvek na rok činí 350 Kč. Roční předplatné za národnostní časopis je 180 Kč. Snahou je uchování kulturních tradic, zabezpečit poznání a prožití maďarského folklóru a lidových písní. Z těchto důvodů vznikl při pobočném spolku v Praze folklorní taneční soubor NYITNYIKÉK a u pobočného spolku v Ostravě působí od roku 2008 ženský pěvecký soubor CSALOGÁNYOK. Tyto soubory reprezentují spolek na různých kulturních akcích v rámci celé České republiky.

POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

- Pravidelná klubová setkání
- Dny maďarské kultury
- Celostátní vzdělávací tábor

Pravidelná klubová setkání

Pravidelná klubová setkání se konají v Ostravě každé úterý i v měsících prázdnin, v Brně každou středu. U ostatních pobočných spolků jednou měsíčně. Tyto akce jsou pro členy spolku nejdůležitější z hlediska možnosti procvičovat maďarský jazyk. V rámci těchto setkání jsou uctívány maďarské národní svátky, dále významná výročí maďarských velikánů v oblasti literatury, hudby, výtvarného umění atd. K těmto akcím jsou vždy připraveny přednášky, filmy či výstavy. Dále se při těchto příležitostech oslavují významná životní jubilea členů spolku. V rámci těchto setkání mají členové možnost sledovat maďarské televizní kanály a z bohatě vybavených knihoven si půjčovat knihy. Není zapomináno na ty nejmenší, tedy děti a vnoučata členů spolku, pro ně byla zahájena výuka v maďarském jazyce, která probíhá formou různých her. Cílovou skupinou jsou členové spolku a jejich rodinní příslušníci a přátelé. Na setkáních se počet přítomných pohybuje mezi 35 až 50 osobami.

Dny maďarské kultury

Projekt probíhá u pěti pobočných spolků a to v Praze, Brně, Lovosicích, Teplicích a Ostravě. V Ostravě se bude konat již po jednadvacáté. Cílem těchto kulturních dní je představit a přiblížit široké veřejnosti to nejlepší z maďarské kultury. Termín realizace probíhá od měsíce září až do prosince. Většinou zahrnuje ukázky z maďarské kuchyně a vzhledem na křesťanský původ Maďarů, je sloužena mše svatá v maďarském jazyce. Pořádá se přednáška, výstavu a promítají se historické filmy - většinou k výročí revoluce v Maďarsku v roce 1956. Tradiční Kateřinský bál se koná každoročně v Ostravě a v Brně. Nejvýznamnější část těchto kulturních dní tvoří Galaprogram, na kterém vždy vystoupí významní umělci z Maďarska, vzhledem k jazykové bariéře většinou z oblasti hudby. Byla možnost hostit významné umělce z budapešťského Operetního divadla, z budapešťského Národního operního domu atd. Posledním programovým bodem dní maďarské kultury zpravidla bývá Adventní koncert. Cílovou skupinu u těchto kulturních dní krom členů spolku tvoří široká veřejnost. Na bálech bývá 150 až 180 osob, na Galaprogramu podobně.

Celostátní vzdělávací tábor

Již od roku 1999 Svaz Maďarů žijících v českých zemích pořádá poslední srpnový víkend pro své členy a jejich rodinné příslušníky vzdělávací tábor. Původním záměrem pořadatelů bylo dát členům jednotlivých pobočných spolků možnost vzájemně se setkat, poznávat se a v neposlední řadě se i společně vzdělávat. Obsahová náplň se pokaždé sestavuje podle významného výročí některého z velikánů maďarské literatury, hudby či výtvarného umění. Posledních 11 let se tábor pořádá v Hotelu Luna v Koutech na Vysočině blízko Ledče nad Sázavou. V loňském roce se pořádal jubilejní dvacátý ročník a nesl se v duchu významného výročí největšího maďarského básníka Sándora Petőfiho. Přednášky i recitace se týkaly jeho osoby. Každý rok se koná bohoslužba nebo společná modlitba. Nechybí

táborák, u kterého probíhá výuka maďarských písní a tanců. Nezapomíná se ani na nejmladší účastníky, pro které je po celou dobu zabezpečena činnost pro jejich zdokonalení v různých technikách, jako je např. dřevorezba, dále se mají možnost podívat na loutkové divadlo. Účastníci pocházejí ze všech pobočných spolků. Počet bývá 100 až 115 osob.

Německá národnostní menšina

Psát o životě německé menšiny v Moravskoslezském kraji nelze bez toho, abychom se nezahleděli alespoň malinko do historie. Dnešní Moravskoslezský kraj je také území někdejších Sudet a Hlučínska, což jsou oblasti, které byly v minulosti obydleny většinou německy mluvícím obyvatelstvem. Po skončení 2. světové války pak bylo, zejména z oblasti Sudet vysídleno, více než 90% původního německého obyvatelstva.

Těm, kteří zůstali v Československu, pak bylo zcela znemožněno jakkoliv projevat svou identitu. Dokonce jim bylo zakázáno používat německý, tedy mateřský jazyk, bylo jim zakázáno jakkoliv se sdružovat, i školou povinným dětem bylo po válce bráněno v návštěvě škol. Němci byli až do sametové revoluce 1989 považováni jako politicky nespolehliví a režimu nepřátelští. Již v roce 1969 vzniklo sice, jako důsledek Pražského jara 1968, Kulturní sdružení občanů Německé národnosti v Československu, které bylo součástí Národní fronty. Tomu ale nebylo umožněno působit na celém území státu a už vůbec ne v tehdejších Severomoravském kraji.

Teprve po politických změnách v našem státě v roce 1989 bylo zde žijícím Němcům umožněno opět se svobodně sdružovat. První organizace sdružující Němce na území Moravskoslezského kraje, Slezský německý svaz v Opavě, pak byla na ministerstvu vnitra ČR zaregistrována 26. 7. 1991. A, protože to byla první organizace Němců v regionu, sdružovala zůstavši Němce celého Moravskoslezského kraje. Počet členů tak přesáhl čtyři sta. Nebylo však v silách svazu zajišťovat aktivní činnost pro členy tak rozsáhlého území, proto se svaz aktivně zasazoval o zakládání dalších svazů v regionu. Postupně tak vznikly svazy, i když pod různými názvy, v celém slezském regionu, nejvíce pak na Hlučínsku, kde žije nejpočetnější skupina německé menšiny. Hlavní cíle všech německých svazů byly v podstatě shodné: zachování německé identity zachováním německého jazyka, a německého kulturního dědictví. Důležitým úkolem německých svazů bylo a je sblížení německé menšiny a majoritního obyvatelstva zejména odbouráním předsudků podsouvaných majoritnímu obyvatelstvu čtyřicetiletým působením komunistické ideologie.

V souladu s novým občanským zákoníkem platným od počátku roku 2014 se všechny postupně vzniklé německé svazy musely k 31. 12. 2015 přejmenovat na spolky.

Naplnění svých cílů uskutečňují německé spolky různými způsoby. Pro zachování a rozšíření německého jazyka využívají jednak jazykové kurzy, ale také vzájemná setkání svých členů, při kterých členové konverzují ve svém mateřském, tedy německém jazyce. Ke zvýšení zájmu o německý jazyk hlavně mezi mládeží, slouží i různé soutěže pořádané německými spolky, jako je soutěž v přednesu německých textů „O hlučínský koláč“, či soutěž v přednesu básní Josefa Eichendorfa v originále. Ale taky soutěž s poněkud zavádějícím názvem „Kulinářské speciality německých zemí“ pořádaná v Opavě, při které byly studenty středních škol prezentovány kulinářské speciality jednotlivých spolkových zemí v němčině a hlavní důraz nebyl kladen na prezentované jídlo, ale právě na německý jazyk.

Obdobně je i druhá soutěž „Významné německé osobnosti“. Při té studenti prezentují, pochopitelně rovněž v němčině, významné německé osobnosti. Soutěž tak přispívá nejen k rozšíření jazykových znalostí, ale i všeobecných znalostí o německé vědě, kultuře či sportu. K rozšíření zájmu o německý jazyk, ale i o německou menšinu, slouží jistě i jediné česko-německé mládežnické internetové rádio „Halloradio“, které je provozováno mladými členy hlučínského spolku.

Pro zachování kulturního dědictví pracují ve většině spolků kulturní skupiny. Ty pak svými vystoupeními obohacují nejen akce pořádané vlastním spolkem, ale přinášejí německou kulturu i mezi majoritní obyvatelstvo. Jako příklad je možno uvést vystoupení členů hlučinského spolku při vánočních trzích, opavské kulturní skupiny v penzionu pro seniory apod. K zachování německé kultury ale přispívá taky zpěv německých lidových písní při vzájemných setkáních německých spolků. Ke sblížení německé menšiny s majoritním obyvatelstvem slouží různé přednášky či besedy, zejména s mládeží. Pro veřejnost, zejména ale pro školy pořádají německé spolky promítání německých filmů v originále a mnoho dalších akcí. Všechny tyto aktivity by nebylo možné zvládnout bez finanční podpory. Tu získávají spolky od státních i regionálních institucí na základě vypracovaných a schválených projektů. Nejvýznamnější finanční podporu ale spolky získávají ze Spolkové republiky.

Po čtyřicetileté snaze o asimilaci německé menšiny, ta po politických změnách v roce 1989 znovu ožila. Německé spolky po sametové revoluci ale zakládali především zůstavší, tedy většinou starší lidé narození před, případně během války. A všechno nasvědčovalo tomu, že jejich dožitím německá menšina skončí. Ale nestalo se tak. Do německých spolků dnes vstupují mladí, kteří se tak hlásí ke svým německým předkům. Jako příklad lze uvést hlučinský spolek a jeho Halloradio, provozované mladými. Průměrný věk jeho členů je pouhých 37 let.

SLEZSKÝ NĚMECKÝ SPOLEK z.s.

Schlesisch-Deutscher Verein, e.V.

POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Ing. Hans Dieter Korbel
předseda

ROK VZNIKU

1991

IČO

48003018

SÍDLO

Horovo nám. 1197/2
746 01 Opava

KONTAKTY

Předseda:

Ing. Hans Dieter Korbel

Telefon

+420 553 719 494

+420 731 087 151

E-mail

sdv.troppau@email.cz

Webové stránky

www.slezskynemeckyspolek.eu

- Kulturní setkání německé menšiny - 4x do roka
- Setkání mladých v Setkávacím středisku - 2x do roka
- Soutěže dětí a studentů v německém jazyce - přednes básní, kulinářské speciality spolkových zemí, významné německé osobnosti, známé německé produkty
- Přednášky
- Bohoslužby v německé jazyce 1x měsíčně mimo prázdniny

Setkání německé menšiny

Setkání se pořádají 4x do roka v Opavě. Cílovou skupinou je německá menšina.

Setkání mladých v Setkávacím středisku

Setkání se pořádají 2x do roka. Setkání jsou určena zejména vnukům, ale i pravnukům příslušníku německé menšiny. Cílem akce je seznámit mladé lidi s činností spolku se snahou získat je pro aktivní zapojení do činnosti spolku.

Přednášky na aktuální téma

Přednášky na aktuální témata ve vztahují k německému obyvatelstvu na území našeho státu, např. v roce 2018 k významným rokům končících číslicí 8.

Bohoslužby v německém jazyce

Bohoslužby v německém jazyce umožňují aktivní účast příslušníků německé menšiny na bohoslužbách v jejich mateřštině.

Polská národnostní menšina

Poláci jsou autochtonní, historickou a národní skupinou, která na území Moravskoslezského kraje žije od dob nejdávnějších. Jsou národní skupinou, která na tomto území žila ve velkém počtu již před vznikem Československé republiky. Nejsou tedy přistěhovalci, kteří čerpají dobrodiní této země, ale jsou její dlouhodobými hospodáři, kteří vytvářeli a vytvářejí největší duchovní a materiální hodnoty tohoto kraje.

Za obranu těchto hodnot byli v minulosti ochotni položit nejvyšší oběti. Návrat k demokracii po sametové revoluci v 1989 r., k možnosti plné seberealizaci národních potřeb, se nemohl obejít bez transformačních změn, které umožnily integraci polského obyvatelstva do nových poměrů. Výrazným znakem nové reality bylo rozparcelování aktivit polské národní skupiny, soustředěných do té doby v jediné polské organizaci, Polským kulturně-osvětovým svazu (Polski Związek Kulturalno-Oświatowy, PZKO).

Již koncem roku 1989 a na začátku roku 1990 obnovily svou činnost mnohé polské menšinové předválečné organizace. Výsledkem bouřlivých diskusí, vedených na schůzích Polské sekce OF, bylo svolání „Sletu Poláků“, který se uskutečnil 3. 3. 1990 v Českém Těšíně. Vzešel z něho nový devítičlenný reprezentativní orgán polské menšiny, tzv. Rada Poláků, která se později transformovala na výkonný orgán Kongresu Poláků v České republice – zastřešující organizaci, v níž se sdružily všechny nově vzniklé spolky. Kongres Poláků se stal reprezentantem zájmů všech Poláků žijících na území Československa (České republiky).

Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Mgr. Marta Kmet'
ředitelka

ROK VZNIKU

1995

IČO

63024675

SÍDLO

Ostravská 612/21
737 01 Český Těšín

KONTAKTY

Ředitelka:

Mgr. Marta Kmet'

Telefon

+420 558 746 267

E-mail

info@pctesin.cz

Webové stránky

www.pctesin.cz

Identifikátor datové schránky

afh2pbr

O ORGANIZACI

Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín (dále jen PC ČT) je přímo řízená organizace financovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Tato instituce byla zřízena s cílem zajištění potřeb škol s polským jazykem vyučovacím v České republice a také s cílem dalšího růstu pedagogických pracovníků těchto zařízení. PC ČT je instituce v oblasti vzdělávání, celoživotního učení a aktivní evropské spolupráce, otevřená inovacím a zároveň vycházející z identity a specifiky Euroregionu Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński.

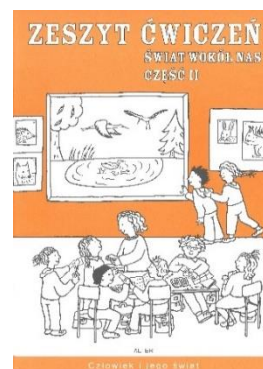
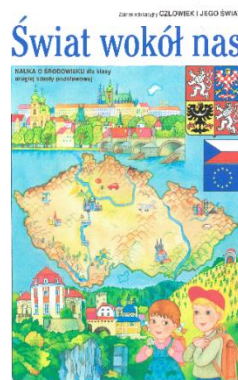
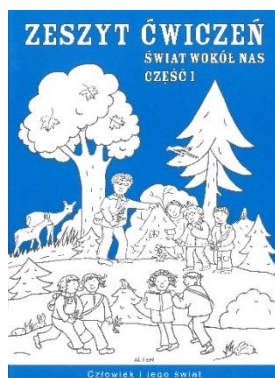
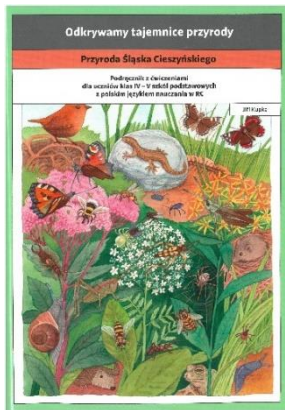
NÁPLŇ ČINNOSTI

- Podpora menšinového školství
- Vydávání metodických pomůcek – „Jutrzenka“ a „Ogniwo“
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků
- Soutěže pro žáky a studenty
- Celoživotní vzdělávání
- Přeshraniční spolupráce
- Evropská spolupráce
- Pedagogická knihovna

Podpora menšinového školství

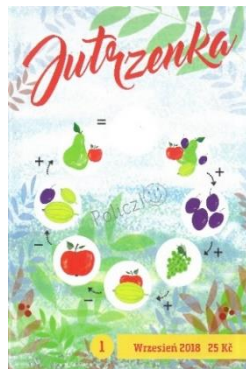
Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín se snaží o posílení menšinového vzdělávání kvalitním didaktickým materiálem. Zejména pak ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, kdy v posledním období byly vydány další pracovní učebnice pro žáky základních škol s polským jazykem vyučovacím.

Metodické pomůcky – „Jutrzenka“ a „Ogniwo“

Oba časopisy vycházejí 1x měsíčně po dobu školního roku. „Jutrzenka“ vstoupila v roce 2019 do svého 75/109 ročníku. Jako metodická pomůcka i jako časopis je určen k práci s žáky 1. stupně polských škol v hodinách mateřského jazyka, matematiky či VO Člověk a jeho svět. Motivuje rovněž k samostatné četbě - podporuje logické myšlení, kreativitu, rozvíjí finanční gramotnost a rozšiřuje všeobecné znalosti žáků.

Časopis se věnuje regionální výchově a přibližuje žákům zajímavá místa v regionu. Vyšly články na podporu čtenářské gramotnosti a rozvoje komunikačních dovedností. V časopise byl prostor pro každodenní problémy dětí v části Bajky babičky Bary, zásady správného chování, pro matematickou gramotnost v části „Hlavička pracuje s profesorem Rozumem“. Objevily se návody pro výtvarnou a pracovní výchovu a aktivity ve školních družinách „Zručné ruce“ či rébusy, hádanky a logické úkoly.

Jazykové vzdělávání

Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín se dlouhodobě věnuje důležitému okruhu, a to jazykovému vzdělávání ve školách s polským jazykem vyučovacím. V dnešní době přirozený jev, jakým jsou jazykově smíšená manželství, nás nutí pohlédnout na jazykové vzdělávání v menšinové škole z jiných úhlů. Nemůžeme jednoznačně říci, že pro všechny děti/žáky je pouze polština mateřským jazykem, dnes je polština jedním z mateřských jazyků.

Metodické dílny „Heritage Language“ v teorii

... a v praxi

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín vlastní akreditaci MŠMT čj. 13 846/2011-25.

Dalšímu vzdělávání věnujeme velkou pozornost. Toto vzdělávání probíhalo ve spolupráci s pedagogickými asociacemi a společnostmi z ČR i Polska. Součástí DVPP byla i odborná činnost metodiků pro vzdělávání, která napomáhala např. při orientaci pedagogických pracovníků v nejnovějších pedagogických trendech a inovacích a konzultace s metodiky spolupracujících institucí.

Leadership pro ředitele

Historicko-polonistické putování

Metodická setkání učitelů PJ

Akcent@net

Soutěže pro žáky škol s polským vyučovacím jazykem

Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín tradičně organizuje každoročně soutěže v následujících předmětových oblastech: matematika, polský jazyk, anglický jazyk, vědomostní soutěže, pěvecké soutěže a přehlídky. Mezi nejvíce zastoupené soutěže patří Mezinárodní matematická soutěž KLOKAN a KLOKÁNEK.

Matematická olympiáda

PIKOMAT

PYTHAGORIÁDA

PYTHAGORIÁDA

MISTR PRAVOPISU - pravopisná soutěž v polském jazyce

Spolupráce a realizace projektů v rámci programu Interreg V-A Česká republika - Polsko

Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín se podílí na přeshraniční spolupráci od roku 2002. Po celou dobu se věnujeme otázkám vzdělávání, zejména pak v oblasti regionální výchovy. Projekty realizujeme jako vedoucí partner nebo jako partner s finanční účastí. V roce 2018 se jednalo o 3 přeshraniční projekty, z toho 2 velké realizované po celé délce česko-polského pohraničí a 1 projekt v rámci Fondu mikroprojektů Euroregionu Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński.

Zvyšování jazykových kompetencí budoucích absolventů na přeshraničním trhu práce

Vedoucí partner projektu - Palackého univerzita v Olomouci (partner s finanční účastí)

Český partner projektu - PC ČT (partner s finanční účastí)

Polský partner projektu - Vratislavská univerzita ve Vratislavi (partner s finanční účastí)

Cílem projektu je rozšíření jazykových kompetencí budoucích absolventů za účelem zvýšení jejich šance na uplatnění na PL-CZ přeshraničním trhu práce. Pro studenty vysokých škol na česko-polském pomezí jsme zorganizovali 1. běh workshopů s cílem motivovat mladé lidi učení se sousedícím jazykům. Účastníci měli možnost seznámit se s realitami obou států, jazykovými podobnostmi a rozmanitostmi. Workshopy byly vedeny týmem zkušených českých a polských lektorů.

Společná práce na Rejvízu

... a vzdělávání formou hry

Akcent@net

Vedoucí partner projektu - Institut Euroschola v Třinci (partner s finanční účastí)

Český partner projektu - PC ČT (partner s finanční účastí)

Polský partner projektu - Evropské seskupení pro územní spolupráci NOVUM (partner s finanční účastí)

Cílem projektu je vytvoření kooperační sítě učitelů ZŠ a SŠ po celé délce česko-polského pohraničí. Projekt naplňuje hlavní cíl programu INTERREG CZ-PL, protože se orientuje na zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu, tedy v tomto případě jsou institucemi školy a komunitami učitelé obou částí příhraničního prostoru. Vytvoření této sítě reaguje na výsledky předcházejících projektů žadatele a jeho partnerů, kdy se podařilo v mnoha učitelích na celé délce hranice zažehnout zájem o CBC pomocí našeho předchozího úspěšného partnerského projektu Akcent@com. Cíl projektu je postupně naplňován formou organizace 12 setkání učitelů škol z obou částí hranice (v roce 2018 se uskutečnila 3 setkání) a formou organizace přeshraničních job-shadowingových stáží učitelů na protější straně hranice. Pomalu vzniká také dvojjazyčná publikace "Mozaika kultur na česko-polském pomezí", jejímiž autory jsou mj. sami účastníci česko-polských setkání učitelů.

Účastníci CZ/PL setkání na polské straně Jizerských hor

Náhled vznikající publikace

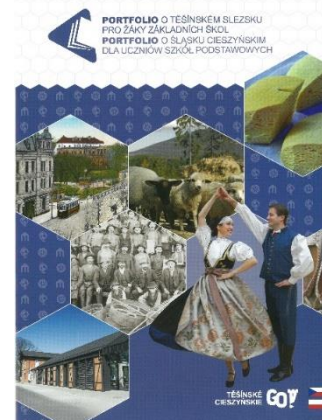
Těšínské GO (podpora vzdělávání v oblasti regionální výchovy)

Vedoucí partner projektu - PC ČT (partner s finanční účastí)

Polský partner projektu - COK „Dom Narodowy“ (partner s finanční účastí)

Cílem 1-letého projektu byla další podpora vzdělávání v oblasti regionální výchovy ve školách po obou stranách Těšínského Slezska. Projekt byl zaměřen na prohloubení znalostí v oblasti regionální tematiky (historie, tradice, řemesla a zvyky) a podporu využívání nehmotného kulturního dědictví. Hlavním cílem projektu bylo zlepšit znalosti a dovednosti učitelů, rozvinout a rozšířit jejich povědomí o rozmanitostech regionu, jeho kulturní různorodosti. Projekt díky svým výstupům (městská hra, vzdělávací exkurze, pracovní sešit-portfolio pro žáky 12-14 let) umožní učitelům získané znalosti a vědomosti zprostředkovat také žákům.

Cílem projektu bylo také upozornit na potřebu bojovat se stereotypy, a to prostřednictvím vzájemného pochopení historie, kultury, tradice a jazyků.

Kongres Poláků v České republice, z. s.

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Mariusz Wałach
předseda

Tomasz Pustówka
první místopředseda

ROK VZNIKU

1990

IČO

00535613

SÍDLO

Hrabinská 458/33
737 01 Český Těšín

KONTAKTY

Sekretariát:

Telefon

+420 558 711 453

E-mail

kongres@polonica.cz

Webové stránky

www.polonica.cz

O ORGANIZACI

Kongres Poláků v České republice je občanským spolkem, jehož hlavním úkolem dle stanov je sjednocování a koordinace aktivit směřujících k realizaci společných cílů a zájmů polské společnosti žijící na území ČR (polské národnostní menšiny), ochrana její práv a zájmů, organizace občanského a společenského života, vyvíjení činnosti směřující k dodržování právních předpisů týkajících se práv polské národnostní menšiny v ČR a jejich souladu s ratifikovanými mezinárodními smlouvami, a to při spolupráci s orgány místní samosprávy a státní správy.

Kongres Poláků prosazuje zájmy polské společnosti žijící na území ČR zejména vůči orgánům ústřední a místní státní správy, orgánům územní samosprávy a politickým představitelům. Kongres Poláků buduje propojení mezi Českou republikou a Polskou republikou za účelem sblížení zájmů těchto států. Zastupuje také a hájí zájmy polské společnosti v ČR (polské národnostní menšiny), a to na celostátní úrovni i v jednotlivých územních samosprávných celcích obývaných příslušníky polské národnostní menšiny. Kongres Poláků hájí zájmy polské společnosti žijící na území ČR zejména v oblasti práva na vzdělání v polském jazyce, informace, podílení se na činnosti sdělovacích prostředků a publikace v polském jazyce, práva na užívání polského jazyka ve veřejném životě a práva na vícejazyčné názvy a označení.

Kongres Poláků usiluje o upevňování a prohlubování vztahů k vlasti a zároveň o zachování a všestranné rozšiřování kulturního dědictví polské společnosti v České republice. Činí tak mimo jiné prostřednictvím propagace polského jazyka a kultury. Realizuje své cíle mimo jiné prostřednictvím pořádání uměleckých, kulturních, sportovních a společenských akcí, vydavatelskou, archivní, výstavní, vzdělávací a školící činnosti včetně pořádání výletů, pobytů, vzdělávacích táborek a soustředění či studentských a žákovských výměn. Podporuje aktivity, jejichž cílem je upevňování přeshraniční spolupráce. Kongres Poláků rozvíjí a upevňuje spolupráci s krajany ve světě.

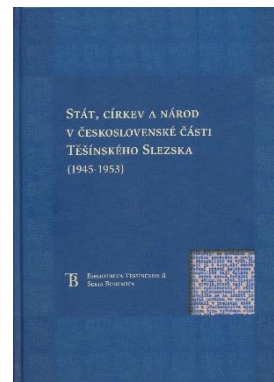
POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

- Vydavatelská činnost
- Aktivity Dokumentačního centra
- Zelené školy nad Baltem
- Slavnostní galavečer „Tacy jesteśmy“

Vydavatelská činnost

K nejdůležitějším projevům činnosti Kongresu Poláků patří mimo jiné vydávání novin „Głos Ludu“ (noviny Poláků v České republice). Jedná se o nejdéle vycházející menšinové noviny v Evropě. Noviny vychází od léta 1945 třikrát týdně v nákladu cca 5 tisíc výtisků (současný stav). Noviny jsou vydávány za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky. Głos Ludu na osmi stranách informuje o životě v regionu české části Těšínského Slezska, kde žije autochtonní polské obyvatelstvo. Noviny vedle tištěné mají i svou elektronickou podobu. Dále Kongres Poláků každoročně vydává zhruba pět publikací autorů z řad polské menšiny. Je českým partnerem vysoce prestižní mezinárodní vydavatelské edice Bibliotheca Tessinensis (Series Bohemica).

Aktivity Dokumentačního centra

Od roku 1993 Kongres Poláků vede své Dokumentační centrum. Cílem dokumentačního centra Kongresu Poláků v České republice je shromažďování historického i folklorního materiálu, zpracovávání a popularizace těchto sbírek. V současné době v evidenci Dokumentačního centra se nachází více než 23 000 položek. Centrum každoročně připravuje tematické výstavy, organizuje konference, vědecké semináře a přednášky. Aktivity Dokumentačního centra jsou finančně podporovány Moravskoslezským krajem.

Výstava „Poláci na Těšínsku“

Výstava „Katyň - Paměť polského národa“

Výstava „25 filmových let“

Výstava „Stanisław Hadyna“

Zelené školy u Baltu

Pro školní mládež Kongres Poláků každoročně organizuje Zelené školy nad Baltem. Každým rokem se k Baltu na dobu dvou týdnů vypraví 200 žáků těšínských škol s polským jazykem vyučovacím.

Slavnostní galavečer „Tacy jesteśmy“

Každoročně na podzim Kongres Poláků v ČR organizuje slavnostní galavečer „Tacy jesteśmy“ (Taková jsme), na kterém jsou při show vzorované na amerických Oskarech oceněny nejvýznamnější aktivity zástupců polské menšiny za období jednoho roku. Takto byl promován mimo jiné talent nyní slavné zpěvačky Ewy Farne či hvězdné rockové skupiny Charlie Straight anebo geniálního klavíristy Michala Šupaka.

Polský kulturně-osvětový svaz v České republice z.s.

O ORGANIZACI

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Helena Legowicz
předsedkyně

ROK VZNIKU

1947

IČO

00442771

SÍDLO

Střelníční 28
737 01 Český Těšín

KONTAKTY

Recepce:

Barbara Labojová

Telefon

+420 558 711 582

+420 777 710 628

E-mail

zg@pzko.cz

prezes@pzko.cz

Předsedkyně:

Helena Legowicz

Telefon

+420 606 554 908

E-mail

legowicz@seznam.cz

Webové stránky

www.pzko.cz

Polský kulturně-osvětový svaz v České republice z.s. (PZKO) byl založen roku 1947. Činnost Polského kulturně-osvětového svazu v České republice je základním pilířem kulturní činnosti polské národnostní menšiny v České republice. PZKO je členem Evropské unie polských krajanských společenství (EUWP) a Folklorního sdružení České republiky (FOS ČR). Polský kulturně-osvětový svaz v České republice je občanskou organizací, spolkem, jehož cílem je zachování národní identity Poláků žijících v České republice, ochrana a reprezentace jejich práv a zájmů, podpora kultury a osvěty v návaznosti na tradice polské kultury, kultury Těšínského Slezska a účast na multikulturním rozvoji České republiky a Evropy. PZKO své cíle naplňuje prostřednictvím vzdělávací a osvětové činnosti, organizováním a propagací různých druhů kulturních aktivit. Nedílnou součástí našeho bohatého kulturního života je vydávání časopisu „Zwrot“, regionálních publikací, knih, organizování výstav, setkání a přednášek, propagace a podpora iniciativ a projektů v rámci PZKO. V 79 Místních skupinách PZKO, které jsou základním článkem organizační struktury PZKO od Bohumína až po Mosty u Jablunkova, se sdružuje přes 10 000 členů. Od novelizace občanského zákona v roce 2014 místní skupiny PZKO tvoří pobočné spolky své mateřské organizace. PZKO působí téměř ve všech obcích Těšínska a v řadě městských čtvrtí. Místní skupiny PZKO mají právní subjektivitu vymezenou společnými stanovami PZKO. Jejich statutárním orgánem jsou výbory místních skupin PZKO, statutárními zástupci příslušní předsedové výborů místních skupin.

POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

- **Sekce historie regionu** se zabývá hlavně vědeckým výzkumem spojeným s dějinami regionu, ve kterém žijeme.
- Při Hlavním výboru PZKO působí samostatná organizační jednotka - dětský taneční soubor „Rytmika“.
- **Akademická sekce „Jedność“** sdružuje polskou mládež z českého Těšínska, studující na vysokých školách v Polsku, v České republice a na Slovensku.
- **Sekce žen** koordinuje a sdružuje činnost všech Klubů žen v rámci celého PZKO.
- **Národopisná sekce** se zabývá výzkumem regionální materiální lidové kultury, spolupracuje s vědeckými institucemi a středisky, etnografickými a regionálními muzei v ČR a v zahraničí.
- Hlavní výbor PZKO organizuje vzdělávání v rámci **Mezigenerační regionální univerzity**, která každý měsíc pro zájemce o regionální kulturu, nabízí přednášky pro všechny věkové kategorie z různých oborů na vysokoškolské úrovni.

Místní skupiny PZKO

Místní skupiny PZKO pořádají desítky kulturních, společenských a vzdělávacích akcí, jejichž adresátem jsou zejména příslušníci polské národnostní menšiny, a mají své trvalé místo v kulturním kalendáři celého regionu. V rámci svých statutárních činností nabízí místní skupiny PZKO svým členům řadu zájmových aktivit. Ve většině místních skupin PZKO pracují tematicky zaměřené kluby a soubory. Jsou to kluby mládeže, žen, seniorů, diskusní a společenské kluby. V rámci všech místních skupin PZKO působí pěvecké sbory, soubory písní a tanců, lidové kapely, amatérské divadelní soubory, a jiné zájmové kroužky. V Místní skupině PZKO Vendryně působí nejstarší akrobatická skupina gymnastů na českém Těšínsku (vznikla v roce 1905). Většina místních skupin PZKO provozuje svou činnost v prostorách vlastních objektů, tzv. „Domech PZKO“, postavených v minulosti vlastním nákladem a brigádnickou prací. Pravidelné činnosti v místních skupinách PZKO jsou odborně vedeny svazovými dobrovolníky, náklady na činnost jsou hrazeny především z vlastních prostředků členů a z příjmů z hospodářské činnosti (kulturně-zábavné akce, koncerty, představení, jednorázové pronájmy sálu a místností občanům a organizacím), grantů a dotací. Místní skupiny PZKO se účastní organizování oblastních a celosvazových projektů, které vede, spolufinancuje a koordinuje Hlavní výbor PZKO. Hlavní akcí je Festiwal PZKO, který se pořádá každé čtyři roky. K propagaci lidové kultury a folklorních akcí PZKO patří takové akce jako „Bal Gorolski“ v Mostech u Jablunkova, Mezinárodní folklorní setkání „Gorolski Święto“ pořádané Místní skupinou PZKO v Jablunkově nebo Dożynky v Gutech, Oldřichovicích, Havířově-Bludovicích, Horní Suché, „Koncert Świąteczny“ v Kulturním domě Trisia v Trinci, Folklorní festival „Maj nad Olzą“, Fedrování z folklorem, Přehlídka lidových kapel „TROJMEZÍ“ a další. Je třeba se zde také zmínit o akcích pořádaných mladými členy svazu, které jsou určené pro mládež: hudební rockový festival v Karviné Dolański Gróm, dále Hawaii Party, Zlot Klubów Młodych, Powitanie wakacji nebo ples s dlouholetou tradicí Bal Akademicki.

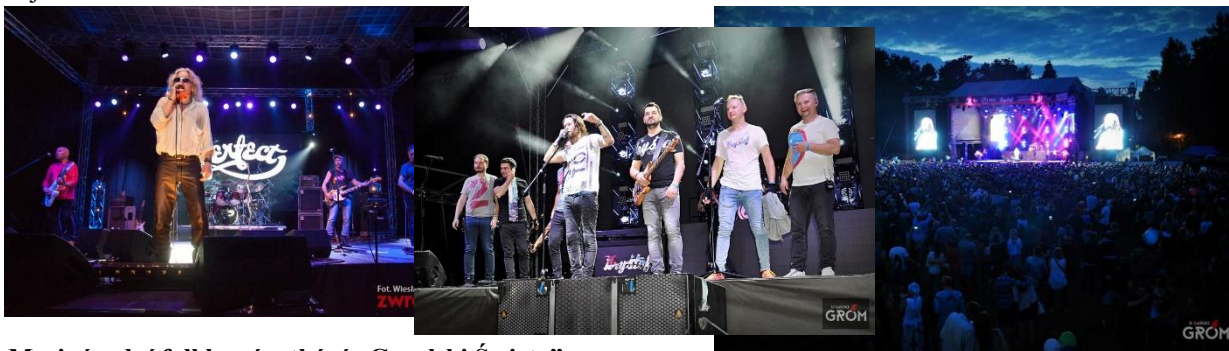
„Dolański gróm”

místo: Karviná, areál parku Boženy Němcové

– **termín konání:** červen

– **pořadatel:** MS PZKO Karviná – Fryštát z.s.

Akce je pořádána od roku 2011. Jedním ze zásadních důvodů pro pořádání tohoto festivalu je vzbudit zájem a vyburcovat naši mládež a střední generaci k účasti na kulturně – společenských aktivitách uskutečňovaných Místními skupinami PZKO v severozápadní, tzv. „dolaňski“ části Těšínského Slezska a pořádat multikulturní festival srovnatelný s jinými prestižními hudebními festivaly tohoto druhu. Když se ohlédneme za poslední ročníky, můžeme konstatovat, že se nám tento záměr daří postupně naplňovat. Organizátoři kladou velký důraz na zajištění kvalitních hudebních těles.

Mezinárodní folklorní setkání „Gorolski Święto”

– **místo:** Jablunkov

– **termín konání:** první víkend srpna

– **pořadatel:** MS PZKO Jablunkov

Goralské národopisné slavnosti probíhají v přírodním amfiteátru v Městském lese v Jablunkově pravidelně od 1947 roku. Páteční zahajovací program „Nie jyny z naszi dzichty” je věnován projevům hudebního a mluveného folklóru Karpatského oblouku v jeho původní, nestylizované podobě, se zvláštním zřetelem na region Těšínského Slezska. Sobotní program je zaměřen na místní soubory, zejména dětské a mládežnické, které předvádějí ve svém programu v jevištní podobě výroční zvyky a obyčejy Slezských Gorolů. Nedělní program zahajuje průvod krojovaných skupin a alegorických vozů. Akce je součástí Týdne Beskydské Kultury v Polsku (cyklus folklorních přehlídek) její program je obohacen o vystoupení zajímavých souborů z celého světa. Na scéně v jablunkovském Městském lese vystupovaly počínaje rokem 1990, lidové soubory z Izraele, Gruzie, Číny, Mexika, Bulharska, Německa, Holandska, Rumunska, Francie atd. Neodmyslitelnou součástí programu „Gorolski Święto” je řada doprovodných akcí. V rámci slavnosti

se konají doprovodné akce semináře tematicky zaměřené na problematiku lidové kultury vybraného etnografického regionu, běh „O Dzbanek Mlyka”, turistický pochod „O Kyrpce Macieja”, setkání s poezií „Kawiarenka Pod Pegazem”. Po celý víkend jsou k vidění také ukázky tradičních lidových řemesel, rukodělných výrobků, výrobních postupů a výroby ovčího sýra na salaši „Szikowne gorolski rynce”. V průběhu celého festivalu je možné ve všech tradičních dřevěnicích ochutnat speciality goralské kuchyně jako například placki, jelita z kapustóm, bachora, bigos. Svou specifickou atmosférou a programem se dnes festival stal známým nejenom v celé České republice, Polsku, Slovensku, ale i v celé řadě zemi Evropy.

Sdružení přátel polské knihy, z.s.

O ORGANIZACI

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Anna Pomykaczová
předsedkyně

Helena Legowicz
místopředsedkyně

ROK VZNIKU

1999

IČO

69624186

SÍDLO

Tyršova 611/2
737 01 Český Těšín

Korespondenční adresa
Sdružení přátel polské
knihy z.s.
Střelníční 28
737 01 Český Těšín

KONTAKTY

Předsedkyně:

Anna Pomykaczová

Telefon

+420 723 606 080

E-mail

a.pomykacz@gmail.com

Místopředsedkyně:

Helena Legowicz

Telefon

+420 606 554 908

E-mail

legowicz@seznam.cz

Webové stránky

www.sppk.cz

Sdružení přátel polské knihy, z.s. (SPPK) bylo založeno v roce 1999 a svou činností navazuje na působení knihovnicko-čtenářské sekce Polského kulturně-osvětového svazu, která od svého vzniku na začátku 50. let 20. století byla hlavním propagátorem čtenářství mezi polskou národnostní menšinou v regionu Těšínského Slezska.

Sdružení přátel polské knihy se ve své 20leté práci zaměřuje na podporu čtenářství, zpřístupňování polské nakladatelské tvorby a propagaci regionální literární tvorby. Sdružení pravidelně realizuje projekty zaměřené na propagaci čtenářství dětí, mládeže i dospělých, mezi které patří Výstava polské knihy (od roku 2000), S knihou na cestách (od roku 2007), Já čtu tobě a ty mně (od 2009). Jedná se o cyklické projekty realizované každým rokem. Výsledky činnosti SPPK jsou patrné v oblasti nakladatelské, sdružení se zaměřuje na vydávání regionální literatury.

I když sdružení má pouze 56 členů, jeho činnost a iniciativy v propagaci knihy, čtenářství a popularizaci polské knižní produkce má svůj ohlas u široké veřejnosti na Těšínském Slezsku mezi zájemci o dění v polské kultuře. SPPK úzce spolupracuje s knihovnami v regionu, zejména s Regionální knihovnou Karviná a Městskou knihovnou Český Těšín. Bližší informace o činnosti sdružení podávají internetové stránky www.sppk.cz.

POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

- S knihou na cestách
- Já čtu tobě a ty mně
- Výstavy polské knihy
- Publikační činnost

S knihou na cestách – Z książką na walizkach

Dlouhodobým cílem projektu je podpora čtenářství a propagace polské literatury mezi dětmi a mládeží. Projekt je realizován každoročně od roku 2007 a má své stálé místo v kalendáři kulturně-vzdělávacích akcí základních škol s polským jazykem vyučovacím. Hlavním heslem sdružení je „Dítě, které čte, přemýšlí.“ a proto každá aktivita motivující děti a mládež ke čtení je krokem k dosažení cíle.

„S knihou na cestách“ je akce, která se setkává s pozitivním ohlasem, jak i žáků, tak učitelů a rodičů. Její originalita spočívá v tom, že z knihy a ze čtení dělá velký svátek. Rok od roku se navyšuje počet účastníků, děti se zajímají o hostující autory, stojí se dlouhé fronty na autogramiádě. Je stále vidět, že si lidé v regionu Těšínského Slezska zvykli na knihu, které je třeba si vážít, stejně jako jejího tvůrce. Protože takové cítění je třeba vštěpovat nejmenším dětem, je akce „S knihou na cestách“ k tomu nejlepší příležitostí. V rámci projektu je připravován cyklus autorských setkání s předními polskými autory pro děti a mládež. Během 12 let od roku 2007 do roku 2018 na Těšínském Slezsku hostovali přední polští autoři knih pro děti a mládež – mimo jiné Wanda Chotomska, Joanna Papuzińska, Grzegorz Kasdepke, Barbara Gawryluk, Barbara Kosmowska, Beata Ostrowicka, Joanna Olech, Agnieszka Frączek, Paweł Beręsewicz, Renata Piątkowska, Marcin Pałasz a Katarzyna Ryruch. Završením akce je Literární beseda v Těšínském divadle pro účastníky čtenářské soutěže, na které se děti a mládež mají možnost setkat se všemi autory, kteří se účastní autorských besed.

Projekt „S knihou na cestách – Z książką na walizkach“ je realizován v říjnu a každým rokem se různých akcí realizovaných v rámci projektu zúčastňuje přes 1 500 žáků škol s polským jazykem vyučovacím na Těšínském Slezsku.

Já čtu tobě a ty mně – Ja czytam tobie a ty mnie

Projekt „Já čtu Tobě a ty mně“ je realizován od roku 2009 a jeho hlavním cílem je podpora čtenářství. Podporování čtenářství se setkává u odborné veřejnosti s pozitivním ohlasem. Mezi rodiči proces uvědomění je zdlouhavější a cesta k této veřejnosti obtížnější. Projekt „Já čtu tobě a ty mně“ je zaměřen na práci s rodiči a prarodiči. Základním cílem projektu je uvědomit dospělákům, kteří vyrůstali v době nadšení informačními technologiemi, důležitost předčítání dětem, a realizuje základní cíle kampaně Cała Polska czyta dzieciom - Celé. Česko čte dětem.

Pro polskou minoritu je velmi důležitá práce a kontakt s polskou literaturou, která se ideálně realizuje názornou formou a osobními kontakty se spisovateli z Polska. V rámci projektu jsou organizovány besedy s populárními

autory polské literární tvorby, kterých se zúčastňují rodiče s dětmi. V našem projektu se především zaměřujeme na společná setkání rodičů s dětmi se spisovateli, kteří mají schopnost jednoduše navázat kontakt s předškoláky a menšími dětmi. Setkání probíhají v odpoledních hodinách tak, aby byla zajištěna účast rodičů. Autorská setkání s předčítáním jsou vodítkem, jak zvyšovat zájem dospělých o společnou četbu jako o formu hodnotného prožití času i skvělé výchovné metodě. Přidaná hodnota v podobě kontaktu s mluveným slovem, spisovnou polštinou používanou spisovateli, kteří se slovem denně pracují, je velmi důležitá.

Publikační činnost

Během 20 let působnosti úsilím sdružení byly vydány:

- Tobała Otylia: Lutyńskie tango 2003
- Jasiczek Henryk: Wiersze 2006
- Ostrowicka Beata: Ale já to tak chci 2008
- Ondrusz Józef: Tu się żyje bez starości 2008
- Gustaw Morcinek: Z říše Pusteckého 2012
- Jana Raclavská: O przestrzen, wodzie i kolorach w prozie Wiesława Bergera 2017
- Renata Putzlacher: Zbigniew Kubiczka Pamięć 2018

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w RC - Sdružení polské mládeže v ČR, z.s.

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Michał Zawadzki
předseda

Michał Przywara
místopředseda

ROK VZNIKU
2000

IČO
41030435

SÍDLO
Střelniční 209/28
737 01 Český Těšín

KONTAKTY

Místopředseda:
Michał Przywara
Telefon
+420 723 887 739
E-mail
smp@centrum.cz

O ORGANIZACI

Sdružení polské mládeže v České republice (dále jen SMP) v roce 2018 přesunulo své sídlo z budovy Kongresu Poláků, na ul. Tyršové v Českém Těšíně, do budovy Hlavního výboru PZKO (Polský svaz kulturně-osvětový) na ul. Střelniční 209/28 v Českém Těšíně. Změna sídla byla zapsána ve spolkovém rejstříku L26 vedeného Krajským soudem v Ostravě ke dni 19. 9. 2018. Nové sídlo SMP se nachází v prostorách Coworkingového centra Český Těšín.

Veškerá činnost v roce 2018 byla v souladu se stanovami SMP. Činnost SMP se rozvíjí na dvou úrovních:

a) hlavní – kulturně-vzdělávací činnost ve prospěch mládeže polské národnosti žijících v České republice, tj. pořádání koncertů, výstav, přednášek, divadelních nebo literárních večírků, sportovně-turistických akcí, realizace nejrůznějších kulturních, edukačních a sportovních projektů. Dále také činnost školící – pořádání školení pro mládež v oblasti grantové politiky (psaní grantů, vyúčtování, apod.) a kulturní animace (informace týkající se pořádání různých kulturních počinů). Veškeré aktivity sdružení nejsou směřovány pouze k mládeži polské národnosti, ale také k mládeži české národnosti žijící na Těšínsku. Neméně pak celá aktivita SMP obohacuje kulturní prostředí těšínského regionu.

b) hospodářská – vedení klubu „Dziupla“, cateringové služby, hospodaření s penězi z provozu klubu. Případný zisk je použit ke krytí nákladů hlavní činnosti SMP.

Členská základna a cílová skupina

SMP v roce 2018 mělo 72 členů.

Cílová skupina aktivit:

- děti a mládež ve věku od 6 do 15 let
- mládež ve věku od 15 do 30 let
- široká veřejnost
- polská národnostní menšina

Struktura SMP

V roce 2018 se výbor spolku scházel 1 x měsíčně.

V roce 2018 SMP nezaměstnávalo žádné pracovníky v pracovním poměru (úvazky, DPČ), veškeré služby spojené s vedením projektů nebo činností klubu Dziupla byly zajištěny externě jako služby nebo na DPP.

Klub Dziupla je veden „hospodářskou skupinou“ (grupa gospodarstwa) jehož členové jsou: Michał Przywara, Roman Sekula, Michał Zawadzki. Aktivity v klubu Dziupla zajišťují členové sdružení v rámci dobrovolnické práce. Příjmy z klubu Dziupla, slouží ke krytí nákladů spojených s provozem a ke krytí nákladů spojených s hlavní činností SMP. Bohužel příjmy z klubu Dziupla nestačí na financování všech kulturních událostí v klubu a proto větší část různých koncertů, výstav, přednášek a jiných setkání, je realizována v rámci nějakého projektu.

POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

- Akce v klubu Dziupla - Independent.pl - setkání s polskou nezávislou kulturou, Dny studentské kultury, Liderzy Zaolzia
- Jazykové tábory
- Wakacje z tradycją - Prázdniny s tradicí
- Młode Zaolzie - Mladé Zaolzí

Akce v klubu Dziupla

V roce 2018 bylo uspořádáno v klubu Dziupla kolem 40 různých akcí, z čeho největšími projekty realizovanými v klubu byli: INDEPENDENT.PL - setkání s polskou nezávislou kulturou, Dny studentské kultury, Liderzy Zaolzia a Jazykové tábory.

Smysl existence a cíl klubu Dziupla je neměnný - zajistit fungování v Českém Těšíně místa, kde se může scházet mládež a realizovat své nápady (akce, projekty, apod), ale také dospělí bez rozdílu věku. Klub se snaží podporovat především nezávislou kulturu nekomerční projekty z oblasti hudby, umění, literatury a také vědy (projekty edukačního charakteru, zaměřené na práci s mládeží). Dalším dlouhodobým cílem je vytvořit centrum polské kultury v Českém Těšíně potažmo také v České republice.

Dny studentské kultury

Doba trvání projektu: březen – červen 2018 (festival proběhl ve dnech 30. 5. - 2. 6. 2018)

Místo konání: Český Těšín - klub „Dziupla“

Cíle projektu, cílová skupina:

- Prezentace činnosti mládeže polské národnosti a prezentace studentské tvorby
- Kulturní obohacování mládeže a zapojení studentů do tvořivé práce při realizaci (příprava akce a zabezpečení průběhu)
- Edukačně-školící činnosti mládeže v oblasti neziskového sektoru

Cílová skupina:

- mládež – studenti z Euroregionu Těšínské Slezsko (ve věku od 15 do 30 let)
- široká veřejnost

Projekt podpořili:

Ministerstvo Kultury ČR, Moravskoslezský kraj, Město Český Těšín, Generální konzulát Polské republiky v Ostravě.

Projekt byl také poprvé realizován v rámci většího projektu „Mladé Zaolzí“, který je zaměřen na celoroční práci s mládeží – projekt byl podpořen Moravskoslezským krajem.

Independent.pl

Projekt byl realizován dle předpokladu v průběhu měsíce září - prosinec 2018. Cílem projektu bylo prezentovat současnou polskou kulturu, a také umělecké aktivity Poláků bydlících na území ČR. Aktivity projektu se uskutečnily v klubu „Dziupla“. V rámci projektu se podařilo realizovat 11 kulturních aktivit.

Realizovaný program:

1. 9. „Podróże Ślónzoka po świece” - výstava fotek z cest Mariana Gocieka (polský rodák z Třince aktuálně bydlící v Austrálii),
7. 9. Jazz Jam Session - tradiční jazz session z účasti polských a českých jazzmanů z Českého Těšína, Cieszyna, Katowic, Ostravy, Frýdku-Místku,
29. 9. Filmový maraton polského filmu – promítání kultových snímků polské kinematografie,
5. 10. Jazz Jam Session - tradiční jazz session z účasti polských a českých jazzmanů z Českého Těšína, Cieszyna, Katowic, Ostravy, Frýdku-Místku,
22. 10. Filmový večer - promítání filmů polského režiséra Władysława Pasikowského,
2. 11. Jazz Jam Session - tradiční jazz session z účasti polských a českých jazzmanů z Českého Těšína, Cieszyna, Katowic, Ostravy, Frýdku-Místku,
10. 11. REDAKCJA - koncert rockovo-punkové formace s legendárním kytaristou Dariuszem Duszou,
25. 11. Koncert Patriotyczny - koncert formace „Lunatyp“ s patriotickými písněmi u příležitosti 100 výročí získání nezávislosti Polska,
30. 11. Koncert skupiny „Flegma“ - jedná z nejvíce známých regionálních polských formací hrající jazz/rock,
7. 12. Jazz Jam Session - sváteční vydání jazz jam session v podání studentů z Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie,
27. 12. Filmový večer - promítání filmů Kazimierza Kutze, významného polského režiséra pocházejícího z Katowic, který zemřel 18. 12. 2018.

Realizace projektu je hodnocena velmi kladně, stanovených cílů v projektu se podařilo dosáhnout, a návštěvnost na jednotlivých aktivitách byla výborná. Celkový počet účastníků činil 671 osob. Projekt je důležitou součástí podzimního kulturního programu klubu Dziupla. Díky systematické realizaci tohoto projektu již několik let, se vytvořila stálá základna diváků. Velké oblíbenosti se pak těší především jazzové koncerty. Podpora města Český Těšín a Ministerstva kultury ČR je důležitou součástí rozpočtu celého projektu.

Realizační tým se scházel 1 x měsíčně v klubu Dziupla, kde se rozdělovaly úkoly a vyhodnocovaly dosavadní aktivity.

Projekt podpořili: Ministerstvo kultury ČR, Generálního Konzulátu Polské republiky v Ostravě, Město Český Těšín, Fundusz Rozwoju Zaolzia.

Jazykové tábory

Realizace příměstských táborů během letních prázdnin pro polské děti nejen z Těšínska, ale taky z Brna. Tábory byly zaměřené na jazyková cvičení v polštině.

Hlavní cíle:

- zlepšit a prohloubit jazykové znalosti polského jazyka u dětí polské národnosti žijících v ČR,
- rozšíření jejich slovní zásoby (nová slova, frazeologická spojení apod.),
- vzdělávání dětí v oblasti slovního vyjadřování,
- mimoškolní vzdělávání dětí zábavnou formou,
- nabídnout atraktivní trávení volného času o prázdninách dětem polské národnosti.

Projekt reaguje na situaci dětí z polské menšiny v ČR, kterou můžeme rozdělit na dvě skupiny:

1) Děti z polského prostředí na Těšínském Slezsku - tyto děti často chodí do polských škol, kde se setkávají s polským jazykem, ale bohužel počet hodin věnovaných výuce polštiny není dostačující. Navíc děti na Těšínsku se kromě vlivu češtiny potýkají také s vlivem těšínského nářečí, které je v regionu silně zakořeněno, a proto je velmi často jejich polština přesyrcena bohemismy a regionalismy. Často se také dětem výuka jazyka pojí se školou a tímto projektem se chce ukázat, že se můžou učit i zábavou.

2) Děti polské národnosti mimo území Těšínska - nejčastěji jde o polské rodiny z Prahy, Brna a Ostravy. Tyto děti nemají možnost chodit do polských menšinových škol a nemají tak častý kontakt (mimo rodinu) s polštinou. Proto každá aktivita, které je zaměřena na cvičení a prohlubování znalosti mateřského jazyka je velmi potřebná. Projekt chce těmto dětem nabídnout kvalitní a zábavné vzdělávání polského jazyka.

Tento projekt chce oběma skupinám nabídnout pomoc, nejen z hlediska vzdělávacího, ale také kulturně-společenského (během aktivit dochází k navazování nových přátelství, jde o aktivní a prospěšné trávení času a také k posilování národního vědomí a vlastní identifikace).

Celkem bylo uspořádáno 10 táborů - Trinec, 2x Bystřice, Dolní Lomná, Třanovice, 2x Český Těšín, Brno, Těrlicko, Albrechtice. Celkově se táborů zúčastnilo 207 účastníků. Cílovou skupinou byly děti ve věku od 6 do 12 let.

Projekt byl realizován za podpory: Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Wspólnota Polska, Funduszu Rozwoju Zaolzia, Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie, Města Český Těšín a Obce Bystřice.

Romská národnostní menšina

Přítomnost Romů v českých zemích potvrzují historické záznamy již od 15. století. Romové žijící na území naší republiky před druhou světovou válkou, byli v průběhu okupace vyvražděni v koncentračních táborech. Po roce 1945 se Romové přistěhovali převážně ze Slovenska, ať již na základě vlastního rozhodnutí, nebo v důsledku rozhodnutí státu. Romové pracovali převážně v nekvalifikovaných profesích a žili rozptýleně na celém území s větší koncentrací v průmyslových městech Severních Čech, Severní Moravy a ve Slezsku.

Romové patří k tradičním národnostním menšinám v České republice a rovněž patří k té nejpočetnější. Romové se sdružují na národnostním principu, rozvíjejí svou kulturu na každoročních festivalech a vydávají periodické i neperiodické publikace v romštině. Po roce 1989 došlo u většiny Romů k sociálnímu propadu. V rámci České republiky se řada Romů potýká s nezaměstnaností a s ní spojenými sociálními problémy, a proto se také většina romských organizací věnuje aktivitám, které se snaží v těchto zmíněných oblastech poskytnout podporu a poradenství.

Romové si především v rámci svých rodin uchovávají dávné zvyky a tradice, často bývají tanečně a hudebně nadaní, což projevují při rodinných setkáních k nejrůznějším příležitostem.

V současnosti žije na území České republiky několik větví romského národa. Nejvýznamnější a nejpočetnější skupinu (asi 75 až 85 %) tvoří „Slovenští Romové“, kteří na území Čech a Moravy přišli po druhé světové válce, během níž byla značná část původních českých Romů vyhlazena. Další významnou větví romského národa jsou Olašští Romové (asi 10 %), kteří začali přicházet z uherského Valašska v druhé polovině 19. století, a zbývající část tvoří původně maďarští Romové a v nepatrném počtu také němečtí Sinti (Sintové).

Občanské sdružení Sdružení Romů Severní Moravy z.s.

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Rada - 3 členové

Milan Ferenc
předseda

ROK VZNIKU

1999

IČO

69206414

SÍDLO

Palackého 607/5
735 06 Karviná-Nové Město

KONTAKTY

Předseda:

Milan Ferenc

Telefon

+420 602 549 596

E-mail

ferencmil@seznam.cz

Webové stránky

www.romcentrum.cz

O ORGANIZACI

Občanské sdružení Sdružení Romů Severní Moravy z.s. je neziskovou organizací založenou na základě zákona č.83/1990 Sb. o sdružování občanů.

Aktivity sdružení jsou zaměřeny na podporu sociální integrace romského etnika žijícího především v sociálně vyloučených lokalitách v Karviné. Podpora je realizována prostřednictvím vzdělávacích, volnočasových, osvětových, kulturních a společenských aktivit. Tyto aktivity sdružení realizuje pro romskou minoritu již od roku 1999, kdy zahájilo svou činnost. Při realizaci těchto aktivit sdružení spolupracuje, především s terénními pracovníky a zaměstnanci sociálního odboru statutárního města Karviná. Uvedené aktivity realizuje sdružení především v Romském kulturním a společenském centru v Karviné, jehož je majitelem a provozovatelem.

Sdružení se také podílelo na přípravě a realizaci komunitního plánu rozvoje statutárního města Karviná a má bohaté zkušenosti s realizací projektů.

POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

- Společenské akce v Romském kulturním a společenském centru v Karviné
- Mezinárodní den Romů
- Karvinský romský festival
- Byly realizovány tyto projekty:

ROMCENTRUM - realizován s pomocí iniciativy EQUAL na mezinárodní úrovni, doba realizace 07/2005 - 07/2008

Integrace - dotace z grantu nadace ČEZ

Zájmová a výchovná činnost pro děti z Karviné - Nového města - dotace z grantu nadace OKD

Integrace romské komunity v Karviné - dotace z grantu MŠMT

Žít společně - multikulturní program pro děti a mládež v Karviné - dotace z grantu MŠMT

Podpora pracovní integrace romské menšiny prostřednictvím odborného vzdělávacího programu a poradenství CZ. 1.04/3.3.05/75.00015, doba projektu 05/2012 - 04/2014

Podpora pracovní integrace romské menšiny prostřednictvím odborného vzdělávacího programu a poradenství CZ. 1.04/3.3.05/75.00015

„Další šance pro romskou menšinu z Karviné“ CZ. 1.04/3.3.05/96.00016, doba projektu 03/2013 – 03/2014

Karvinský romský festival

Karvinský romský festival je pořádán každoročně a v červnu 2019 se uskutečnil již 20. ročník.

Společenství Romů na Moravě Romano jekhetaniben pre Morava

STATUTÁRNÍ ORGÁN
Bc. Martin Daňhel DiS.
předseda

Bc. Jana Vejplachová
výkonná ředitelka

ROK VZNIKU
1991

IČO
44015178

SÍDLO
Ústředí Brno
Bratislavská 244/65a
602 00 Brno

Pobočka Rýmařov
Žižkova 1353/29a
795 01 Rýmařov

KONTAKTY
Ústředí Brno:
Telefon
+420 545 246 673
E-mail
srnm@srnm.cz
Webové stránky
www.srnm.cz

Pobočka Rýmařov:
Telefon
+420 554 725 635
E-mail
rymarov@srnm.cz

O ORGANIZACI

Společenství Romů na Moravě je spolkem, dříve občanským sdružením, založeným roku 1991. Středisko naší činnosti je v Brně, kde sídlí ústředí organizace a pracuje řídicí tým.

V současné době pobočky v Hodoníně, Olomouci, Rýmařově, Šternberku a Pěnčíně. Poskytujeme komplexní služby pro široké spektrum uživatelů. Současné stěžejní aktivity jsou terénní sociální práce s osobami sociálně vyloučenými či sociálním vyloučením ohroženými (poradenství a pomoc pro oblasti zaměstnanosti, bydlení, oddlužení, komunikace s úřady, vzdělávání atd.), mentorský program pro rodiny i jednotlivce zaměřený na komplexní zvýšení osobnostních kompetencí k začleňování, práce s dětmi a mládeží formou volnočasových kroužků (hudba, tanec, sport, atd.), doučování, kariérního poradenství pro mládež, prevence kriminality a drogových závislostí. Naší snahou je účastnicím se dětem každoročně dopřát i zážitek letního tábora.

Nedílnou součástí naší práce je i podpora romské kultury, pořádání festivalu Django Fest a Romani Gili, vydávání celorepublikového romsko-českého čtrnáctideníku **Romano hangos**, dále sportovní aktivity pro dospělé i děti.

Mezinárodní spolupráci udržujeme i na poli práce s mládeží. Čerpáme z dlouholeté tradice působení v lokalitách a zároveň se poučujeme z vlastních chyb. Dokážeme být silným partnerem pro obce, v nichž působíme, pro jednání s místními komunitami.

POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

V pobočce Rýmařov působíme od roku 2005, kdy organizace slavnostně otevřela nově zřízené Komunitní centrum pro děti a mládež ze sociálně znevýhodněných rodin v Rýmařově – v lokalitě, v níž doposud žádná romská organizace nepůsobila. Centrum bylo zřízeno v nevyužívané správní budově v ulici Žižkova, které město Rýmařov pronajalo organizaci za symbolický nájem. Postupem času došlo k vytvoření materiálně-technické základny pro práci s dětmi a mládeží i s dospělými, jejíž stav stále zlepšujeme. Po několik let jsme zde provozovali terénní program - pomoc a poradenství pro dospělé v nouzi. Poté jsme se začali soustředit na to podle nás nejdůležitější - práci s dětmi a mládeží a začali provozovat registrovanou sociální službu Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Skladba dalších aktivit se mění každoročně podle aktuálně realizovaných projektů.

Zejména za podpory krajského úřadu Moravskoslezského kraje a MŠMT se daří udržet jak chod komunitního centra, které pořádá alespoň jednou týdně **aktivity pro děti a mládež**, které jsou často zaměřeny na romskou identitu a hrdost, tak alespoň základní provoz sociální služby Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež ohrožené sociálním vyloučením, kdy se jak v terénu, tak v budově věnujeme bez rozdílu všem dětem, které tráví volný čas na ulici.

Na podzim 2019 proběhne v pobočce Rýmařov prezentace výsledků práce dětí v oblasti hledání vlastních kořenů a práce s romským jazykem. Více se dozvíte na stránkách www.fb.com/srnm.cz.

foto archiv SRNM

Řecká národnostní menšina.

V důsledku občanské války probíhající v Řecku v letech 1946-1949 došlo k rozsáhlé emigraci Řeků do zemí socialistického východního bloku. Válka se odehrávala převážně v severních regionech Řecka a skončila na konci léta 1949 porážkou komunistů, největší část emigrantů tudíž tvořili občané levicového zaměření. Počet emigrantů činil téměř 100 000, z nichž se více než 12 000 usadilo na území tehdejší Československé republiky.

V roce 1948 byl v první vlně poskytnut azyl přibližně 3500 dětem, které byly do Československa evakuovány z válkou postižených oblastí a na přelomu let 1948-1949 je následovali i dospělí. Děti byly následně rozmístřovány do domovů pro ně zřizovaných po celém území Čech, Moravy a Slezska, jen krátce fungovaly na Slovensku. V průběhu času se děti postupně navracely ke svým rodičům a dospívající mládež odcházela na internáty a následně do pracovního poměru. Nástup dětí do českých škol a posléze do pracovního poměru se stal důležitým momentem v procesu adaptace řeckých emigrantů na nové prostředí.

Řekové zpočátku považovali exil za dočasnou záležitost a očekávali brzký návrat zpět do vlasti. V Československu nacházeli obživu především v zemědělství, lesnictví a pastevectví. Tato práce však byla především sezónní a nemohla uživit všechny. S postupem času se idea brzkého návratu rozplynula a začalo přesídlování Řeků do průmyslových oblastí, kde byla vysoká poptávka po pracovních silách a také vyšší výdělky. Zpočátku izolovaná skupina Řeků se v polovině 50. let adaptovala a postupně se došlo k jejich rozmístění téměř po celé Československé republice. Nejvíce jich však žilo a dodnes žije na Ostravsku a Krnovsku. Město Ostrava se stalo důležitým kulturním a vzdělávacím centrem, na řadě zdejších škol se vyučovalo řeckému jazyku.

Myšlenka na návrat byla nejvíce blízká příslušníkům starší generace Řeků, kteří si na život v Československu příliš nezvykli a měli problémy se zvládnutím českého jazyka. Někteří Řekové se zpět do vlasti vrátili na již konci 50. let, dalším se to podařilo v 60. letech a poté až ke konci 80. let 20. století.

Řečtí emigranti se od Čechoslováků odlišovali způsobem rodinného života, jazykem, kulturním životem i stravováním. Tradiční řecká rodina byla silně patriarchální. Při svatbách, stejně jako při dalších obřadech se uplatňovaly prvky pravoslavných rituálů, ačkoliv se tito emigranti, i s ohledem na své politické přesvědčení, k žádné víře nehlásili. Dodnes má v řecké komunitě své místo tradiční řecká kuchyně, která je založena na pokrmech ze zeleniny (rajčata, papriky), luštěnin, chleba a skopového masa.

Řecká menšina si po celou dobu snaží udržet svou národní a kulturní identitu a také znalost jazyka. Již od 50. let 20. století vznikaly různé taneční, hudební a divadelní soubory. Mimo to byly na vlnách Československého rozhlasu vysílány kratší rozhlasové relace v řečtině a také z Bukurešti, ve které sídlilo exilové vedení KSŘ, vysílala rozhlasová stanice Hlas pravdy. Řekové měli a dodnes mají možnost odebírat tisk v rodném jazyce. V letech 1950 - 1977 vycházel v Jeseníku, později v Ostravě, komunistický list Agonistis. Řecká obec Praha vydává od roku 1999 dvouměsíčník Kalimera. Za minulého režimu byly knihy a učebnice v řečtině distribuovány z Polska.

ASOCIACE ŘECKÝCH OBCÍ V ČESKÉ REPUBLICE, Z.S.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

O ORGANIZACI

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Správní rada - 3 členové

Christos Bialas
předseda

ROK VZNIKU

1996

IČO
65349334

SÍDLO
SPC J 1027/49
794 01 Krnov-Pod Cvilínem

KONTAKTY
Předseda:
Christos Bialas
Telefon
+420 554 611 962
E-mail
aro.ch.bialas@centrum.cz

Webové stránky
www.arover.cz

Asociace řeckých obcí v České republice, z.s. (Asociace) je od roku 2014 zapsaným spolkem s deseti pobočnými spolky ve městech České republiky, který sdružuje příslušníky řecké menšiny, jejich potomky, partnery, sympatizanty a příznivce Řecka, řeckého jazyka a kultury žijící v obcích ČR. V České republice žije okolo 3500 Řeků, z nichž cca 2000 žije v našem regionu. V Moravskoslezském kraji jsou zřízeny pobočné spolky - Řecké obce v městech Ostrava, Havířov, Karviná, Bohumín, Třinec a Krnov. Asociace má sídlo ve městě Krnov. Součástí Asociace jsou rovněž pobočné spolky - Řecká obec Jeseník, Řecká obec Šumperk, Řecká obec Javorník a Řecká obec Brno. Asociace úzce spolupracuje s Řeckou obcí Praha, která je samostatným zapsaným spolkem a se zapsaným spolkem Lyceum Řekyň v České republice, který sídlí v Brně.

Posláním Asociace je reprezentace řecké kultury a jazyka, rozvíjení identity a národního povědomí. Podporujeme spolupráci a dialog mezi českými a řeckými institucemi, nevládními organizacemi v oblasti kultury a vzdělávání. Naším klíčovým zájmem je budování otevřené, filoxenní a přátelské společnosti v místě našeho působení a přispívání ke kladným vztahům mezi Řeckem a Českem. Každoroční aktivitou tyto tradice nadále udržujeme a rozvíjíme. Dobrou praxí našich projektů je to, že o aktivity, které realizujeme je velký zájem za strany obyvatel našeho kraje.

Při uskutečňování našich aktivit úzce spolupracujeme s institucemi, obcemi, kulturními domy v místě působení jednotlivých obcí Asociace v Moravskoslezském kraji, jakož i se zástupci ostatních národnostních menšin.

Financování aktivit Asociace dlouhodobě realizujeme z dotačních programů Ministerstva kultury ČR a Ministerstva školství ČR, z programů Moravskoslezského kraje, obcí v místě působnosti pobočných spolků, různých nadací, sponzorských darů a z vlastních zdrojů vycházejících z aktivit jednotlivých obcí.

Správa asociace

Činnost Asociace je řízena Správní radou a Radami jednotlivých pobočných spolků.

Správní rada se schází minimálně jednou čtvrtletně, a to s účastí předsedů jednotlivých pobočných spolků.

Rady pobočných spolků se schází jednou měsíčně a také před pořádáním jednotlivých akcí.

Zástupci našich obcí-pobočných spolků jsou členy komisí pro národnostní menšiny obcí a magistrátů v místě působení a také členy výboru pro národnostní menšiny Moravskoslezského kraje a Úřadu vlády ČR a dotačních komisí na Ministerstvu kultury ČR a Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

KULTURNÍ A SPOLEČENSKÉ AKCE ORGANIZOVANÉ ASOCIACÍ

Asociace pořádá pravidelně jako zastřešující organizace pobočných spolků společné oslavy výročí příchodu prvních Řeků do Československa v roce 1948 v desetiletých cyklech, z nichž největší se uskutečnily v letech 2008 a 2018. V roce 2018 byly oslavy této, pro Řeky významné události, rovněž spojeny s oslavou výročí vzniku samostatného Československa. Tradičním městem těchto oslav je Ostrava.

V desetiletých cyklech, vždy v mezidobí výše uvedených oslav, pořádá Asociace festivaly, kde vedle společné taneční zábavy probíhají vystoupení tanečních souborů obcí a sportovní soutěže obcí a pozvaných hostů. Poslední festival, v pořadí již osmý, proběhl v roce 2013 v Ostravě.

Každoročně pod záštitou Asociace pořádá vybraný pobočný spolek-obec setkání seniorů z řad členů a příznivců Asociace.

AKTIVITY OBCÍ - POBOČNÝCH SPOLKŮ

Řecké obce Karviná a Třinec se podílí na spolupořádání Dnů národnostních menšin, jehož hlavním pořadatelem je město. Těchto oslav se účastní ostatní národnostní menšiny organizované v obci. Součástí prezentace činnosti národnostních menšin jsou kulturní vystoupení pěveckých a tanečních souborů a také prezentace gastronomie jednotlivých národnostních menšin.

Každoročně pořádá Řecká obec Krnov „Řecké dny Krnov“, které probíhají vždy třetí víkend měsíce června. V pátek se uskuteční koncert věnovaný obvykle významným osobnostem řecké hudby. V sobotu probíhá vystoupení tanečních a hudebních souborů řeckých obcí i pozvaných zástupců jiných národnostních menšin. Jak je u Řeků obvyklé, vše je zakončeno taneční zábavou s řeckým jídlem, pitím, hudbou a tancem.

Hlavní kulturní akce v činnosti pobočných spolků - obcí Asociace jsou oslavy státních svátků Řecké republiky v měsících březnu (25. března 1821 - povstání proti otomanské nadvládě) a říjnu (28. říjen 1941 - odpor proti invazi italských fašistických vojsk) a významných dnů Řecké republiky (Velikonoce, Vánoce a Nový rok), které se slaví ve většině řeckých obcí. Tradiční oslavy řeckých Velikonoc probíhají v duchu pravoslavných tradic. V řeckých obcích probíhá v prosinci tradiční Kopsimo pitas - krájení (porcování) koláče, ve kterém je zapečená mince, jež patří k tradicím vítání Nového roku a také silvestrovské řecké zábavy.

Mikulášská nadílka pro děti probíhá především v řeckých obcích s výukou řeckého jazyka.

V řeckých obcích se těchto oslav účastní pravidelně 3 až 3,5 tisíce účastníků.

Pro děti a seniory se uskutečnily zájezdy do řeckých obcí Ostrava a Karviná za účasti cca 250 účastníků.

Řecká obec Karviná pořádá každoročně poslední sobotu v květnu Fotbalový turnaj v malé kopané „O Pohár předsedy Asociace řeckých obcí v ČR“, kterého se účastní mužstva obcí Asociace a jiných národnostních menšin. Souběžně v tento den probíhají „Olympijské hry pro děti“, kde se utkávají ve sportovních i dovednostních disciplínách děti členů jednotlivých řeckých obcí.

Výuka řeckého jazyka

Výuka řeckého jazyka probíhá ve městech Ostrava, Krnov, Praha a Brno.

Výuka je zajištěna a probíhá dle plánů popsanych v žádosti na ministerstvo školství. Děti z řeckých kurzů se také pravidelně zúčastňují kulturních programů k oslavám státních svátků Řecké republiky pořádaných řeckými obcemi.

Výukové prostory jsou zabezpečovány nájmem učeben, didaktické techniky a PC. Asociace vybavila vyučující učebnicemi, výukovými CD a DVD nosiči a přehrávači, minidataprojektory, plátny a magnetickými tabulemi. Výuková centra se vybavují dle aktuálních potřeb jednotlivých výukových center. Každý lektor má k dispozici malou knihovnu řecké literatury a žáci jsou vybaveni učebnicemi novořečtiny úměrně jejich věku a pokročilosti.

Výuky se účastní na 80 žáků.

Taneční soubory

Při Řecké obci Krnov působí krojovaný taneční soubor Antigoni a Řecká obec Karviná zaštiťuje činnost krojovaného tanečního souboru Nea Elpida, který v roce 2017 oslavil 15 let svého trvání. Vedle souborů působících v našem kraji jsou v rámci Asociace organizovány taneční soubory i při dalších obcích. Řecká obec Brno s tanečním souborem Prometheus, Řecká obec Praha s tanečním souborem Akropolis.

V rámci výuky řeckého jazyka v Řecké obci Ostrava je rovněž organizován dětský taneční a pěvecký soubor řeckých písní a tradičních řeckých tanců.

Památník Řekům usídleným v České republice v Krnově ve Smetanových sadech

Památník je věnován řeckým občanům žijícím v České republice a byl postaven v Krnově ve Smetanových sadech poblíž centra města. V této lokalitě byli usídleni první řečtí občané. Památník je připomenutím toho, že v Krnově, ale i v celé ČR, se po roce 1948 usídlila řecká menšina, která zde zapustila kořeny a do dnešního dne tady žije. Památník byl slavnostně odhalen v roce 2005 za účasti řeckého velvyslance, vedení města Krnova, představitelů pravoslavné církve a představitelů jednotlivých řeckých obcí a Asociace řeckých obcí v České republice.

Slovenská národnostní menšina

Slováci přicházeli na Ostravsko v 50-60 letech, kdy „ocelové srdce“ republiky potřebovalo nové pracovní síly z celého Československa. Největší příliv nových pracovníků byl z příhraničních oblastí Ostravska. K největší koncentraci Slováků došlo na Karvinsku. Lákali je nejen pracovní příležitosti, ale také získání nových bytů. Nejprve přicházeli pouze jednotliví pracovníci, později se přistěhovaly celé rodiny. Protože základem kultury každého národa je školství, po velkém úsilí zanícených jedinců se podařilo v Karviné otevřít slovenskou školu. Protože počet žáků rychle rostl a jedna budova nestačila, byla o pár let později otevřena škola další. V 70. letech se na dvou slovenských školách vyučovalo okolo 2 000 žáků. O pár let později se začala projevovat pomalá asimilace v českém prostředí. Přírůstek žáků vystřídala klesající tendence. Její tempo se výrazně projevilo po rozdělení společného státu v roce 1993. Na scéně se objevil nový fenomén – slovenská národnostní menšina. Slováci – státotvorný národ se ze dne na den stal menšinou. Mnozí z nich se vrátili na Slovensko. V Praze začali vznikat nové aktivity, které sdružovaly Slováky, kteří se rozhodli v Čechách zůstat a uchovat si slovenskost, slovenský jazyk, kulturu a tradice. Už v roce 1993 byla založena Obec Slovákov v ČR a v dalších letech přibývaly další regionální Obce Slovákov po celém území Česka. V současné době je jich dohromady 14. V Moravskoslezském kraji působí 4 z nich: Obec Slovákov v Karvinej – založená 28. 6. 1994, předsedkyně Mgr. Vilma Krňávková, Obec Slovákov v Kopřivnici – založená 20. 9. 2007, předsedkyně Anna Janíková, Obec Slovákov v Ostravě – založená 28. 10. 2017 - předsedkyně Ing. Zlatica Mojžišková, Obec Slovákov v Třinci – založená 28. 11. 2003 – předsedkyně Mária Rosolová. Každá z Obcí Slovákov má právní subjektivitu.

Při sčítání obyvatelstva v roce 1991 byla v Moravskoslezském kraji nejpočetnější slovenská menšina v celorepublikovém měřítku - 69 011 Slováků, z toho v Ostravě 17 508, v okrese Karviná 23 774 a v okrese Frýdek-Místek 9 689. Přirozenou asimilací se tento stav neustále snižuje. Navzdory tomu si chtějí Slováci uchovat slovenskou identitu, kulturu, jazykovou gramotnost a tradice a snaží se pěstovat dobré vztahy s majoritní a ostatními národnostmi žijícími v této lokalitě.

Obec Slovákov v České republice, z.s.

O ORGANIZACI

STATUTÁRNÍ ORGÁN
PhDr. Andrej Dan Bárdoš,
CSc.
předseda

ROK VZNIKU
1992

IČO
48550795

SÍDLLO
Vocelova 602/3
120 00 Praha-Vinohrady

KONTAKTY
Předseda:
PhDr. Andrej Dan Bárdoš,
CSc.
Telefon
+420 732 217 933
E-mail
dan.nem@centrum.cz

Webové stránky
www.slovaci.cz

Obec Slovákov v České republice, z.s. představuje 15 základních organizací (Karviná, Třinec, Ostrava, Kopřivnice, Brno, Praha, Kladno, Tábor, Plzeň, Karlovy Vary, Sokolov, Kroměříž, Stříbro, Teplice a Hradec Králové), které většinou nesou název regionální Obec Slovákov (ROS) a které jsou rozprostřeny po celém území České republiky. Čtyři z nich se nacházejí na území Moravskoslezského kraje - Ostrava, Karviná, Třinec a Kopřivnice.

V roce 2018 pokračovala činnost celé Obce Slovákov, ať už na celostátní nebo regionální úrovni. Na celostátní úrovni dominovali: 03. - 05. 08. 2018 - konání XX. ročníku Mezinárodního festivalu slovenského folklóru Jánošíkov dukát v Rožnově pod Radhoštěm, 9. - 10. 11. 2018 - Zasedání Republikové rady v Slovenském domě v Praze, 9. 11. 2018 - Slavnost udělení Ceny Matěje Hrebendy Slovenském domě v Praze.

Vydání 6 tištěných a jednoho internetového čísla časopisu OS v ČR Korene. Byl zorganizován a vyhodnocen další ročník čtenářské soutěže Letní soutěž Koreňov.

Mimořádnou pozornost vedení OS v ČR věnovalo výročí 100. výročí vzniku ČSR. Byla zpracována odborná přednáška pod názvem 100. výročí vzniku ČSR, která byla následně odpřednášena ve všech našich regionálních Obcích po celém území ČR. Účast se pohybovala od 20 do 120 lidí, podle počtu členů a příznivců místní ROS. K tématu se pak konaly besedy. Celkově se konalo 14 takových akcí.

Obec řídila její Výkonná rada, která celkově zasedala 6x a navíc měla 2 další porady. Představitelé OS v ČR zasedali v radách a komisích pro národnostní otázky v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji, ve městech Třinec a Karviná a po jistý čas i v Dome národnostních menšin v Praze.

Na regionální úrovni dominovaly: Kulturní a folklórní akce, zaměřené jednak na upevnění slovenského vědomí našich členů, ale rovněž vztahů Čechů a Slováků, nebo na rozvíjení vztahů mezi různými národnostmi v daném regionu. Vždy šlo o akce celoměstského rozsahu a významu, plně podporovány místními orgány samosprávy i krajskými institucemi. Členové našich Regionálních obcí se spolupodíleli nejen na organizování těchto akcí a současně zajišťovali prezentaci místní organizace prostřednictvím výstavních stánků, přirozeně, že i hojnou účast.

Konkrétně šlo o: Středočeský folklórní festival Tuchlovická pouť 2018, Festival národnostních menšin Ústeckého kraje Barevný region; MFF CIOF 2018 Plzeň; Festival menšin města Karviná Prolínání kultur; Festival národnostních menšin Třinec; Krajanská neděle, provedená v rámci 51. folklórních slavností pod Poľanou v Detve; Dny města Kladno; Karlovarský folklórní festival; Babylonfest - Dny brněnských národnostních menšin; Česko-slovenské odpoledne - Ústí nad Labem a Teplice; akce v rámci Měsíce české a slovenské kulturní vzájemnosti - Karviná a Třinec; 27. 11. 2017 Setkání národnostních menšin - Ústí nad Labem a Kladno.

Kromě výše uvedených šlo zejména o posezení a klubové večery, předvánoční posezení, besedy, včetně prezentací knih, slavnosti kladení kytic a věnců - mimo akce k výročí vzniku ČR, návštěvy kulturních akcí - divadlo, koncerty, filmové představení a filmové, festivaly, literární a recitační soutěže, veselice a plesy, MDŽ + Den matek a vítání jara, partyzánské vatry, akce pro děti, zájezdy včetně několikadenních zájezdů na Slovensko, turistika, sportovní turnaje - zejména bowling a minigolf. Všechny akce byly realizovány s plnou účastí členů, jejich rodinných příslušníků a přátel. Účast se tak pohybovala od 30 do 120 lidí, podle velikosti místní organizace.

Regionální Obce Slovákov v Moravskoslezském kraji

Obec Slovákov v Karvinej

Připomene si v tomto roce 25. výročí založení. Vznikla na půdě slovenské školy mezi prvními spolky v ČR a do roku 2003 byla jediná v Moravskoslezském kraji. Když její činnost proměníme na drobné, za lety práce se objeví množství nejrůznějších kulturních, společenských akcí a s nimi tisíce lidí, kteří na akce přicházejí prezentovat svou činnost, umění, nebo kulturně se obohatit. Obec Slovákov v Karvinej vstoupila do povědomí široké veřejnosti a vytvořila si slušné renomé. Mezi první úspěchy patřilo iniciování zavedení výjezdních konzulárních dní do Ostravy. Znamenaly velkou pomoc pro Slováky, kteří po rozdělení federace vybavovali potřebné doklady. V průběhu roku organizuje Obec Slovákov v Karvinej 20 různých aktivit pro veřejnost a klubové akce určené členům. V roce 2005 ji byla městem přidělena klubovna, ve které se pravidelně konají naplánované aktivity. Mezi akce s nejmasovější účastí patří Slovenský ples, Odpoledne poezie, Den národnosti, Měsíc vzájemnosti a Vánoční setkání se slovenskými tradicemi Vánoc (120 - 130 lidí). Pozornost je věnována mladé generaci - v rámci spolupráce s karvinskými školami přibližuje žákům slovenštinu, aby byla pro ně stále srozumitelným jazykem - Odpoledne poezie, 100. výročí ČSR, účast v 5 školách s projektem „Prežije slovenština v Česku?“. Bohatou činností bylo možné realizovat díky finanční podpoře Moravskoslezského kraje a Statutárního města Karviná.

Obec Slovákov v Kopřivnici, z.s.

Členové Obce Slovákov v Kopřivnici, z.s. se už tradičně rádi scházejí na nejrůznějších akcích. Nejsou to jen sportovní akce jako bowling nebo minigolf. Je to také návštěva Slovenska, festival folklóru v Rožnově, posezení jubilantů, besedy.

Velký úspěch měla beseda na téma M. R. Štefánik - osobnost jak ji znáte i neznáte. Je považován za největšího Slováka v dějinách Slovenska. Místnost v Klubu důchodců byla plná. Přišli nejen členové Obce Slovákov v Kopřivnici, ale také její příznivci. Přednášku udělal pan učitel Mgr. L. Cvíček. Je významnou osobností místního kulturního života. Pozvání přijal také pan I. Sazovský z Klubu Masarykova demokratického hnutí. Ten na památku dokonce přinesl plátno M. R. Štefánika. Pan Cvíček byl skvělý přednášející. Našel si místa, která nebyla až tak známá a vtáhl posluchače do příběhu z jeho života. Muž, který prožil relativně krátký život (zemřel ve věku 39 let) stihl toho udělat za dva životy. Měl velký podíl na vzniku samostatného státu. Byl oceněn významnými osobnostmi. Známy astronom, vojenský pilot, francouzský generál, byl empatický člověk, který dokázal nemožné. Jeho výrok: „Ja sa prebijem, lebo sa prebiť chcem“ hovoří za vše. Po ukončení besedy si přítomní zazpívali u harmoniky slovenské písničky. Byl to velmi silný zážitek.

Regionálna obec Slovákov v Ostravě, z.s.

Regionálna obec Slovákov v Ostravě, z.s. každoročně pořádá několik zajímavých akcí. Nejprestižnější je tradiční koncert Dne vzájemnosti, který se bude v roce 2019 konat již potřetí. Dne 27. 10. 2018, tedy v předvečer 100. výročí vzniku Československa, se konal v ostravském Domě kultury Akord pod názvem „STÁLE SPOLU“. V pořadu Na Horehroní tak vystoupily soubory FK Fogáš a slovenský Fsk Bacúšan z Horehroní. Oba soubory se na jevišti střídaly a samotné finále pak roztančily a rozezpívaly ve společné choreografii. Koncert byl připomenutím právě podstaty vztahu Čechů a Slováků, kterého pevné základy jsou v rovině osobní - jsme přátelé, partneři, tvoříme rodiny. Právě tuto vzájemnost jsme v Domě kultury Akord slavili a právě proto se následující den členové obou souborů vydali na Horní Bečvu. Na Zubčené, v místě frekventované turistické stezky, společně zasadili lípu svobody symbolizující víru, že vztah Čechů a Slováků se bude vždy odvíjet od spolupráce a přátelství mezi jednotlivci, organizacemi a komunitami se společným zájmem.

Regionálna Obec Slovákov v Třinci, z.s.

Regionálna Obec Slovákov v Třinci, z.s. byla založena už před 15 lety. Je až neskutečné, kolik aktivit se za ty roky událo, kolik zajímavých lidí se spolu setkalo a jaké velké obohacení to přineslo slovenským srdcím.

Regionálna Obec Slovákov v Třinci má i po tolika letech ambice pokračovat v připomínání tradic Slovenska a Slezska jako formu dalšího udržování dobrých vztahů mezi občany regionu a národy v pohraničí. Cílem Regionálné obce v Třinci je do budoucna realizace kulturních, společenských a poznávacích aktivit pro své členy, příznivce a veřejnost. Prostřednictvím Výboru pro národnostní menšiny při Zastupitelstvu města Třinec se každý rok Regionálna Obec Slovákov v Třinci aktivně zapojuje do přípravy programu na Prohlídku národnostních menšin, kde tradice a zvyky spojují lidi města Třince a regionu. Daří se i spolupráce s nejbližšími regionálními obcemi, nejvíce s Karvinou. Přes všechna úskalí a náročnost je motivací do dalších akcí vždy úspěch z akce předešlé. Cílem a zároveň přáním je, aby slovenský jazyk i slovenské tradice nebyly zapomenuty a byly stále připomínány a předávány mladším generacím.

Vietnamská národnostní menšina

Vietnamská kultura je považována za jednu z nejstarších v regionu jihovýchodní Asie. Vzhledem k bohaté kulturní historii Vietnamu a působení mnohých duchovních a filozofických proudů je Vietnam často nazýván „křižovatkou jihovýchodní Asie“. I náboženství ve Vietnamu bylo vystaveno mnohým vlivům, které vedly na území Vietnamu k duchovnímu synkretismu (tj. splývání náboženských a kulturních prvků). Vietnamci a Vietnamky, které přijíždějí do ČR, svoji kulturu přizpůsobují českým podmínkám a i na našem území dodržují své důležité svátky a praktikují náboženské rituály. Nemají většinou problém přijmout do své kultury i evropské (či české) duchovní i světské tradice. Větším úskalím harmonického života zde pro ně bývá například lpění na tradičním fungování rodiny a na více kolektivním soužití i řešení problémů, které je v českých podmínkách leckdy těžce realizovatelné. Nejvíce si toto uvědomují mladí Vietnamci a Vietnamky, kteří v ČR vyrostli.

Historie příchodu Vietnamců do ČR

Za oficiální počátek vietnamské migrace na naše území a počátek vzájemných vztahů obou zemí je považován 2. únor 1950. V tento den došlo k navázání diplomatických vztahů mezi tehdejší Československou socialistickou republikou a Vietnamskou demokratickou republikou. Severní Vietnam potřeboval vzdělávat své lidi (pracovní síly) a Československo potřebovalo více pracovní síly. Spolupráce v rámci socialistického bloku navíc umožňovala relativně příznivé podmínky.

Jednotliví studenti tvořili první velkou vlnu migrantů, kteří na naše území začali přijíždět již ve 40. letech 20. století. V letech 1950 až 1989 vietnamští občané migrovali do Československa především na základě dvou dohod: Dohoda o kulturní spolupráci a Dohoda o vědeckotechnické spolupráci. Na základě Dohody o kulturní spolupráci od začátku 50. let přijíždělo ročně 10 až 100 studentů, kteří měli stanovený specifický program. Od konce 50. let na základě Dohody o vědeckotechnické spolupráci přijížděli občané a pracovníci na náklady Československé vlády; ti zůstávali několik let.

V roce 1973 se uskutečnila další dohoda mezi ČSSR a VDR, a to Dohoda o přijímání studentů, učňů a o zaměstnání. Poté do Československa přijíždělo 30 vietnamských občanů ročně. Dne 8. dubna 1974 vznikla Dohoda o odborné přípravě občanů Vietnamské demokratické republiky v československých organizacích. V roce 1986 začal Vietnam provádět hospodářské reformy, kdy se začal rychle otevírat cizímu kapitálu např. z Japonska, Francie a Číny. Česká hospodářská politika neměla motivaci ani sílu této změny jakkoliv využít, proto došlo k odstoupení od vzájemných dohod a smluv, finančnímu vyrovnání za nesplněné závazky vůči Vietnamu, zrušení konzulátu v Saigonu a přerušily se téměř veškeré oficiální hospodářské styky. Tento zvrát sice oslabil vzájemné hospodářské styky, ale nepřerušil migraci Vietnamců na naše území.

V 60. a 70. letech brala československá společnost přítomnost vietnamských studentů na našem území jako morální povinnost vzhledem k dlouhotrvající válce v jejich zemi. V 80. letech stále rostoucí počet vietnamských občanů, většinou dělníků bez znalosti českého jazyka a kultury, naše občany, nepřipravené na tak odlišnou kulturu, poněkud zaskočil. Jejich obchodování s textilem, drobnou elektronikou a nákupy obrovského množství nejrůznějšího zboží vyvolaly změnu pohledu československé společnosti na Vietnamce.

Charakteristika Vietnamců a jejich kultury

Jednou z mnoha charakterových vlastností Vietnamců je hrdost, lidový charakter a statečnost. Typické pro Vietnamce je udržování rodinných vztahů, které jsou těsné i mezi vzdálenějším příbuzenstvím. Úcta je prokazována rodině, učitelům a starším sourozencům. Přirozená jim přijde i nutnost se o ně starat. Za hlavu rodiny je považován, stejně jako v ČR, muž. Ve Vietnamu je žena vyzdvihována a působí zde silná tradice obdivu, také bývá často v řídicích pozicích podniků a vysokých funkcích.

Do pravidel slušného chování ve Vietnamu patří například, že je neslušné vyvolat viditelně konflikt, snahou je takovou situaci ututlat, zakrýt. Také není slušné ztěžovat situaci svým blízkým a známým se svými stálými stížnostmi, dávat druhému najevo, že se zmylil (vždy je možné chybu napravit...) a tím ho veřejně zostudit. Na chyby se poukazuje nepřímou přes rodiče, nadřízené, nikdy tváří v tvář. Vysokou hodnotu má pro Vietnamce vzdělání, za které jsou navzdory své chudobě ochotni obětovat nemalé prostředky, jen aby alespoň jedno dítě ho mělo.

Vietnamské náboženství

Vietnamci přivážejí do naší země mnohé ze svých tradičních kulturních zvyklostí. Zvyky vycházejí z dávných místních a čínských tradic, ale i z vlivů indické či moderní západní kultury. Vietnam je zemí s více než tisíciletou historií, během níž se na jejím území vystřídalo množství rozličných kulturních vlivů, jejichž prvky si Vietnamci se svým příznačným pragmatickým přístupem často přizpůsobili k vlastnímu užitku.

Pálení obětních vonných tyčinek má při modlitbách své nezastupitelné místo: kouřem z tyčinek jsou totiž modlitby i obětiny přenášeny do jiného světa.

Náboženství ve Vietnamu od sebe nejsou tak striktně oddělena jak nás tomu navykla evropská tradice, naopak navzájem se mnohdy prolínají. Kromě tří základních a nejdříve zavedených duchovních systémů, které formovaly vietnamskou kulturu - konfucianismu, taoismu a mahájánového buddhismu - ovlivnily, ale zároveň téměř všichni lidé, bez ohledu na sociální postavení, v praxi uctívají své zemřelé příbuzné – vyznávají tzv. kult předků.

Duchovní život Vietnamců je prostoupen vírou v nadpřirozený svět, která vzešla z dávného animismu. Většina Vietnamců považuje vlivy nadpřirozených bytostí, jež v dobrém či špatném ovlivňují jejich osud, za samozřejmý díl života a tvoří součást komplikovaného duchovního světa vietnamského národa, který se navenek projevuje pověřivostí a striktním dodržováním s ní souvisejících praktik.

Duše předků patří spolu s posvátnými duchy, démony a čerty do nadpřirozeného světa Vietnamců. Kult předků má ve Vietnamu dlouhou tradici, jejímž prvním pramenem byly dávné animistické představy. Mezi duše předků jsou počítány nejen duše zemřelých rodičů, ale i prarodičů, jejich rodičů, duše všech vzdálených příbuzných a také duše mrtvých zakladatelů vesnice a prvních obdávatelů půdy. Všichni tito předci, respektive jejich duše, jsou uctíváni buď ve speciálním rodinném chrámu, nebo častěji přímo v domě, na trámu – oltáři, který je vyčleněn tomuto kultu. Obyčejně bývá oltář na levé straně, když vcházíme do místnosti, někdy také proti vchodu do místnosti. Rodinní předci jsou mrtví, nevidíme je, ale nikdy neopustili rodinu. Zajímají se o její osud, podílejí se na jejím štěstí i neštěstí. Jejich duše žijí, jedí, mají své potřeby; proto jim Vietnamci připravují dárky a jídlo. Ve zvláštní dny, ve výročí úmrtí člena rodiny a odchodu jeho

duše z tohoto světa, na Nový rok a při dalších slavnostních příležitostech (svatby, pohřeb, narození dalšího člena rodiny) je těmto dárkům a pokrmům věnována zvláštní pozornost.

Největší svátek - lunární Nový rok - je komplexem tradic a symbolických aktů. Během krátkého období novoročních svátků Vietnamci absolvují řadu náboženských obřadů a lidových rituálů, jež jim nařizuje společenský úzus a tradice, a vyjadřují své tužby spojené s celkovým vnímáním světa. Nový rok je momentem, kdy se vietnamská rodina schází - ze vzdálených koutů se domů vracejí studenti i lidé, kteří odešli za prací. Také Vietnamci žijící v zahraničí touží navštívit Vietnam právě před Novým rokem. Lze říci, že pro Vietnamce je Nový rok spojením Silvestra, Vánoc i Velikonoc; lidé bujaře oslavují u ohňostroje, scházejí se v rodinném kruhu, navštěvují své učitele, nadřízené, hodují slavnostní lahůdky, zjišťují pomocí horoskopů svůj osud pro budoucí rok a modlí se u oltářů předků, v pagodách i taoistických chrámech. Celé oslavy trvají v současném Vietnamu zhruba týden. Datum vietnamského Nového roku je „posuvné“ vzhledem ke kalendáři evropskému, protože se řídí kalendářem lunárním. Platí však, že Nový rok je vždy mezi 21. lednem a 20. únorem, podle toho, kdy je v tomto období měsíc v novu (fáze Měsíce, kdy je Měsíc přikloněn k Zemi pouze neosvětlenou stranou).

Mezi další významné svátky patří Svátek středu podzimu - vietnamský den dětí, který je na podzim, 15. dne osmého lunárního měsíce. V tento den, kdy je měsíc nejkulatější a nejjasnější, předpovídali lidé kdysi příští úrodu a obětovali dárky předkům a různým božstvům. Dnes patří tento svátek hlavně dětem, které se baví: oblečou se do veselých šatů, jdou s rodiči do města a hodují zvláštní druhy rýžových sladko-slaných koláčků. Oblíbeným dárkem jsou v tento den různé druhy ovoce, papírové hračky a lampión.

Vietnamský spolek Moravskoslezského kraje a Ostravy, Z.S.

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Ing. Tan Trinh
předseda

ROK VZNIKU

2016

IČO

05100569

SÍDLO

Jeseninova 530/5
719 00 Ostrava-Kunčice

KONTAKTY

Předseda:

Ing. Tan Trinh

Telefon

+420 602 713 484

E-mail

trinhtan@centrum.cz

O ORGANIZACI

Stejně jako do celého Československa přijeli Vietnamci i do Moravskoslezského kraje a okolí, aby zde žili, učili se a pracovali v továrnách Nová huť NHKG, Vítkovice, Třinec, Tatra Kopřivnice, Tesla Rožnov, Vsetín, Olomouc a dalších. Část z nich studovala vysoké školy a po revoluci většina z nich odcestovala zpět do své vlasti, ostatní zůstali tady. Někteří z nich pokračovali v práci v továrnách a někteří začali sami podnikat. Tehdy vznikl Vietnamský spolek Moravskoslezského kraje a Ostravy, kde si lidé vzájemně pomáhají. Také se tehdy začala rodit druhá generace Vietnamců žijících v ČR, a přestože tito lidé už vyrůstají v ČR, studují základní, střední i vysoké školy, tak stále udržují vietnamské tradice a zvyky. K těm patří například oslava Nového lunárního roku, Mezinárodní den žen, Den vítězství a Svátek práce, vzpomínka na krále Hùng Vurong, Den dětí, letní hry, oslava vzniku Vietnamské demokratické republiky nebo Den studentstva a vzdělání.

POŘÁDANÉ KULTURNÍ AKCE A JINÉ AKTIVITY

- Nový lunární rok
- MDŽ - Mezinárodní den žen (8. 3.)
- Den vítězství a Svátek práce (30. 4. a 1. 5.)
- Vzpomínka na krále Hùng Vurong (10. 3. lunárního kalendáře)
- Den dětí (15. 8. lunárního kalendáře)
- Letní hry
- Vznik Vietnamské demokratické republiky (2. 9.)
- Den studentstva a vzdělání
- Buddhismus - náboženství Vietnamců žijících v ČR

Lunární nový rok

Nový lunární rok má pohyblivé datum a připadá na období konce ledna až února. Pro Vietnamce je to nejdůležitější svátek v roce, kdy se scházejí celé rodiny a společně oslavují a drží tradice. Vytváří se květinová výzdoba, vaří se tradiční rýžový koláč „bánh chưng“ a vše se připravuje na tradiční oslavu Nového lunárního roku. Den před Novým lunárním rokem (30.12.) Vietnamci chystají pohoštění pro zemřelé předky a vzpomínají jejich památku. 1. 1. se o půlnoci zapalují ohňostroje, lidé si slavnostně připijí, přejí si do nového roku vše nejlepší a děti dostávají dárky a červené obálky s penězi „lì xì“.

Vietnamci žijící v Moravskoslezském kraji a okolí (Nový Jičín, Kopřivnice, Hranice, Opava, Český Těšín, Trinec, Havířov, Karviná, Ostrava, Krnov, Rožnov,...) se posledních 5 let scházejí v Kulturním zařízení K-TRIO, kde probíhá bohatý kulturní program (tradiční taneční vystoupení, pěvecká vystoupení, tombola a další). Každoročně se této oslavě účastní i Vietnamský konzulát.

MDŽ - Mezinárodní den žen (8. 3.)

Vietnamský spolek, stejně jako ostatní Vietnamci žijící v ČR, pořádá každý rok oslavu Mezinárodního dne žen. Poslední tři roky se vietnamské ženy scházejí v restauraci Hanoi v Ostravě. S oslavou je také spojen bohatý program: pěvecká a taneční vystoupení, hra na hudební nástroje a jiné.

Den vítězství a Svátek práce (30. 4. a 1. 5.)

---

30. 4. 1975 skončila Vietnamská válka a Jižní a Severní Vietnam se sjednotil. Tento den Vietnamci oslavují jako Den vítězství. Tuto oslavu spojují s oslavou Svátku práce (1.5.). Vietnamský spolek pořádá oslavu buď zde v Ostravě, nebo vysílá zástupce do Prahy na konzulát a oslava probíhá v Praze.

Vzpomínka na krále Hùng Vương (10. 3. lunárního kalendáře)

---

10. 3. lunárního kalendáře celý vietnamský stát vzpomíná na 1. vietnamského krále Hùng Vương, tento den je ve Vietnamu také státním svátkem. Vietnamský spolek v Moravskoslezském kraji a okolí také pořádá oslavy, aby i Vietnamci žijící v ČR - včetně druhé generace - nezapomínali na svou historii.

Den dětí (15. 8. lunárního kalendáře)

---

15. 8. lunárního kalendáře se scházejí vietnamské děti a studenti základních, středních i vysokých škol, aby zhodnotili své studijní výsledky. Úspěšné děti a děti, které se účastnili různých soutěží po celé České republice, dostávají dárky a diplomy od předsedy Vietnamského spolku, od předsedy Vietnamského svazu v ČR, od velvyslanectví a i od ministerstva kultury.

Letní hry

Vietnamské velvyslanectví pořádá každoročně turnaj ve fotbale, kterého se účastní Vietnamci z celé České republiky. Vietnamští studenti a mládež z Moravskoslezského kraje se předloni i loni umístili na předních příčkách. Mimo fotbal se pořádají hry a turnaje také v tenise nebo golfu.

Vznik Vietnamské demokratické republiky (2. 9.)

Vietnamský spolek a Vietnamské velvyslanectví pořádá oslavu vzniku Vietnamské demokratické republiky, aby si Vietnamci žijící v ČR, včetně Vietnamců druhé generace, připomínali tento významný den.

Den studentstva a vzdělání

Vietnamský spolek 17. 11. pořádá oslavu Dne studentstva na podporu vzdělání mladých lidí. Také už několik let pořádá celoroční výuku vietnamského jazyka, aby děti vyrůstající v ČR nezapomínaly svůj rodný jazyk.

Buddhismus - náboženství Vietnamců žijících v ČR

Stejně jako na jiných místech v České republice mohou Vietnamci žijící v Moravskoslezském kraji a okolí navštěvovat buddhistickou svatyni, která se nachází v Ostravě na Šenovské ulici 97. Ročně se zde pořádá několik akcí:

- **Buddhistický Nový rok (Tết Thương nguyên) - 15. 1. lunárního kalendáře (letošního roku 2560)**
- **Svátek Vesak (Lễ Phật Đản) 15.4. lunárního kalendáře - oslava narození Buddhy a jeho vstupu do nirvány a parinirvány**

- **Svátek Vu Lan 15. 7. lunárního kalendáře** - vzpomínka na zemřelé a jejich zásluhy a zároveň i na žijící předky

